

Bård Jordfald

Aktivitetsrapportering for Utdanningsdirektoratet

Bård Jordfald

**Aktivitetsrapportering
for Utdanningsdirektoratet**
Tabellnotat

© Fafo 2006
ISSN 0804-5135

Innledning

Dette tabellnotatet er skrevet i løpet av en tre ukers periode i februar og mars 2006, med rapportering 16. mars. Notatet er skrevet på oppdrag for Utdanningsdirektoratet. Vi ønsker å ta forbehold om tallene som kommer fram i tabellnotatet, fordi det kan være feilkilder eller analysefeil som av tidsmessige årsaker ikke er fanget opp av Fafos kvalitetssikring. Notatet har heller ikke vært gjennom grafisk tilrettelegging av tabeller og figurer eller ekstern språkvask.

Det er tre forskjellige datasett som ligger til grunn for analysene:

- Kommunedata – som er hentet fra skoleeierne i den offentlig grunnskole. Dataene er rapportert på kommunenivå.
- Fylkesdata – som er hentet fra offentlig videregående opplæring. Dataene er rapportert på fylkesnivå
- Friskoledata – som er hentet fra private skoler, og inneholder både grunnskoler og videregående opplæring. Dataene er rapportert på skolenivå.

Det er de samme spørsmålene som de ulike skoleeierne har tatt stilling til. Informasjonen er rapportert inn fra skoleeierne til Utdanningsdirektoratet, som så har fremskaffet analyseklare filer for Fafo. Hvorfor respondentene har svart som de har svart og eventuelle avvik fra bevilgninger er derfor vanskelig for Fafo å kunne gi noe godt svar på. Vi har forholdt oss til den innrapporterte informasjonen, men påpekt i teksten hvor vi tror det foreligger mulige feil eller feilkilder i rapporteringen.

Oslo 16 mars 2006

Bård Jordfald

Innledning.....	3
Sammendrag	7
Ressursbruk.....	7
Fordeling mellom stat og lokalt nivå.....	7
Endring egne midler 2004-2005	7
Type tiltak	8
Deltakelse i tiltak.....	8
1 Bruk av midler til kompetanseutvikling i skoleverket 2005	11
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	11
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	12
Friskoledata- private skoler.....	12
2. Forholdet mellom bruk av statlig tilskudd og kommunale/fylkeskommunale midler i 2005	14
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	14
2.1 Bruk av statlige midler, egne midler, samlet bruk, samlet bruk per lærer, statlig bruk per lærer, egenbruk per lærer – etter fylke.....	15
2.2 Variasjon - etter frie inntekter (n=363 kommuner).....	16
2.3 Variasjon – etter sentralitetskode (n=421 kommuner).....	17
2.4 Variasjon - etter antall lærere i kommunen (n=421 kommuner).....	18
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	19
2.5 Bruk av statlige midler, egne midler, samlet bruk, samlet bruk per VGO lærer, statlig bruk per VGO lærer, egenbruk per VGO lærer, statlig bruk per 16-19 åring, egenbruk per 16-19 åring, samlet bruk per 16-19 åring.	19
Friskoledata – private skoler	20
2.6 Bruk av statlige midler, egne midler, samlet bruk – gjennomsnitt etter skoletype.....	20
3. Endring i bruk av kommunale/fylkeskommunale midler fra 2004 til 2005.....	21
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	21
3.1 Endring fra 2004 til 2005 etter fylke, etter kommuneøkonomi, etter sentralitet og etter antall lærere i kommunen.	22
3.2 Variasjon - etter frie inntekter (n=351 kommuner).....	24
3.3 Variasjon - etter sentralitetskode (n=403 kommuner)	25
3.4 Variasjon – etter antall lærere i kommunen (n= 403 kommuner)	26
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	27
3.5 Endring i egne midler fra 2004 til 2005 etter fylke.....	27
Friskoledata – private skoler	28
3.6 Endring i egne midler fra 2004 til 2005 etter skoletype	28
4. Midlenes fordeling etter tiltak i 2005	29
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	29

4.1 Fordeling av midler etter kompetansegivende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU), per lærer - etter fylke.....	29
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	31
4.2 Fordeling av midler etter kompetansegivende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU), per lærer - etter fylke.....	31
Friskoledata - private skoler.....	32
4.3 Fordeling av midler etter kompetansegivende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU) - etter skoletype	33
5. Gjennomføring av tiltak	34
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	34
5.1 Gjennomføring av strategiske tiltak etter fylke, kommuneøkonomi, sentralitet og antall lærere i kommunen (prosent).....	35
5.2 Kommuner uten tiltak på 'Skoleledelse og organisasjonsutvikling'	37
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	37
5.3 Gjennomføring av strategiske tiltak etter fylke (prosent)	38
Friskoledata – private skoler	39
5.4 Gjennomføring av strategiske tiltak etter skoletype (prosent)	39
6 Skoleledere med etter- og videreutdanning.....	41
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	41
6.1 Skoleledere i grunnskolen som gjennomførte tiltak – etter fylke (antall og andel)	42
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	44
6.2 Skoleledere i den videregående opplæringen som gjennomførte tiltak – etter fylke (antall og andel).	44
Friskoledata – private skoler	45
6.3 Skoleledere i private skoler som gjennomførte tiltak – etter skoletype (antall og andel).	46
7 Lærere med etter og videreutdanning.....	47
Kommunedata – offentlig grunnskole.....	48
7.1 Lærere som gjennomfører tiltak – etter fag og fylke (antall og andel)	48
7.2 Antall lærere som gjennomførte videreutdanning 2. fremmedspråk - etter fylke (antall studiepoeng).....	50
Fylkesdata – offentlig videregående opplæring	50
7.3 Antall lærere som gjennomfører tiltak – etter fylke (lærere).....	50
7.4 Antall lærere som gjennomførte videreutdanning 2. fremmedspråk - etter antall studiepoeng.....	51
7.5 Etter og videreutdanning for faglige ledere og instruktører i lærebedrifter – etter fylke.....	52
Friskoledata – private skoler	54
7.6 Antall lærere som gjennomfører tiltak – etter skoletype	54
7.7 Antall lærere som gjennomførte videreutdanning 2. fremmedspråk- etter antall studiepoeng.....	55

Sammendrag

Ressursbruk

Fordeling mellom stat og lokalt nivå

Kommunene brukte i gjennomsnitt kr. 6416 per lærer på kompetanseutvikling i 2005. Statlige midler i forbindelse med strategien utgjør kr. 3566 og egenandelen kr. 2851. 56 prosent av midlene var med andre ord statlige.

Fylkeskommunene brukte i gjennomsnitt kr. 5086 per lærer på kompetanseutvikling i 2005. Reelt sett er ressursene lavere enn dette fordi midlene også skal gå til tiltak overfor instruktører og opplæringsansvarlige i lærebedrifter. Statlige midler i forbindelse med strategien utgjør kr. 1886 og egenandelen kr. 3200. 37 prosent av midlene var med andre ord statlige.

Kommunene har fått mer penger per lærer fra staten gjennom strategien enn fylkeskommunene. Samtidig bruker fylkeskommunene vel så mye av egne midler på kompetanseutvikling som kommunene. Fylkeskommunenenes egenandel er derfor mye høyere enn kommunenes.

11 prosent av kommunene bruker under kr. 1000 per lærer i egne midler på kompetanseutvikling. Store bykommuner med mange lærere bruker mindre enn andre. Kommuner med dårlig kommuneøkonomi bruker også mindre enn andre. Også blant fylkeskommunene er det betydelig variasjon i bruken av egne midler per lærer.

Endring egne midler 2004-2005

Kommunene økte bruken av egne midler med ca. 10 prosent fra 2004 til 2005. Den samlede ressursbruken på kompetanseutvikling i kommunene økte derfor med mer enn statens øremerkede midler alene. (En del kommuner fører opp samme kronebeløp i 2005 som i 2004, og man må derfor ta et forbehold om kvaliteten på rapporteringen på dette punktet.) Størst økning er det blant kommunene i Hedmark og Hordaland, og størst nedgang tilsynelatende i Telemark, men der kan det være en feil i datagrunnlaget.

Fylkeskommunene økte også bruken av egne midler med ca. 10 prosent fra 2004 til 2005. (Vi har da tatt ut et fylke (Rogaland) hvor vi regner med at det er rapporteringsfeil.)

Det er ingen klare tegn på at statlige midler fortrenger kommunale. 135 kommuner har redusert egne midler, de fleste med små beløp. Det er ingen klare mønstre i hvilke kommuner som gjør dette, etter størrelse, kommuneøkonomi og sentralitet.

Type tiltak

Kommunene bruker i gjennomsnitt kr. 819 på kompetansegivende videreutdanning per lærer og kr. 4620 per lærer på etterutdanning og annet utviklingsarbeid. (Totalsummen kr. 5513 er lavere enn totalsummen over. Det er uklart hva differansen skyldes. Noe er nok feilføring, men noe kan være at kategoriseringen ikke oppleves som uttømmende. En finere inndeling hvor man i hvert fall skiller mellom tre kategorier: videreutdanning, etterutdanning, annet utviklingsarbeid, burde kunne redusere avviket, og dessuten gi interessant informasjon i seg selv.)

Andelen kompetansegivende videreutdanning er i gjennomsnitt 16 prosent av samlet ressursbruk til kompetanseutvikling. Det forekommer andeler i enkeltkommuner på over 50 prosent.

Fylkeskommunene bruker i gjennomsnitt kr. 705 på kompetansegivende videreutdanning per lærer og kr. 4254 per lærer på etterutdanning og annet utviklingsarbeid. Andelen kompetansegivende videreutdanning er 14 prosent, med andre ord omtrent det samme som i grunnskolen.

Deltakelse i tiltak

Nesten alle **grunnskolene** (85-100 prosent) var i 2005 involvert i tiltak innen kategoriene:

- ”nye læreplaner og læreplanforståelse”
- ”skoleledelse og organisasjonsutvikling”
- ”evaluering av egen praksis og bruk av nasjonalt og lokalt kvalitetsvurderingssystem”
- ”tilpasset opplæring/utvikling av godt læringsmiljø/forebygging av adferdsproblemer”

26 prosent av skolene var involvert i tiltak innen utdannings- og yrkesrådgivning. 43 prosent av skolene deltok i kompetanseutviklingstiltak innen fysisk aktivitet.

Det er klare fylkesvise forskjeller, men ingen klare mønstre når det gjelder kommuneøkonomi, beliggenhet (sentrum-periferi) eller antall lærere i kommunen.

Bildet er det samme for **videregående skole**. Nesten alle skolene(82-100 prosent) er involvert i tiltak innen de nevnte kategoriene. I tillegg har 75 prosent av skolene deltatt i kompetanseutvikling innen utdannings- og yrkesrådgivning. 28 prosent har deltatt i kompetanseutviklingstiltak innen fysisk aktivitet. Statistikken over individuell deltakelse er detaljert. Vi har valgt å slå sammen kort og lang etterutdanning og skiller kun mellom etterutdanning (1-4 dager + 1 uke eller mer) og videreutdanning som gir studiepoeng. Dette innebærer at andelen skoleledere som har deltatt i etterutdanning kan overstige 100 prosent dersom enkeltpersoner har deltatt i både korte og lange etterutdanningstiltak.

Med dette som utgangspunkt har **skolelederne** følgende deltakelse:

Grunnskole

- 74 prosent etterutdanning generell ledelse
- 98 prosent etterutdanning pedagogisk ledelse
- 9 prosent videreutdanning generell ledelse
- 21 prosent videreutdanning pedagogisk ledelse

Videregående skole

- 43 prosent etterutd. generell ledelse
- 84 prosent etterutd. pedagogisk ledelse
- 6 prosent videreutdanning generell ledelse
- 24 prosent videreutdanning pedagogisk ledelse

Lærerne har følgende deltakelse:

Grunnskole

- 25 prosent etterutdanning norsk/samisk
- 24 prosent etterutdanning matematikk
- 3 prosent etterutdanning naturfag
- 4 prosent etterutdanning engelsk
- 1 prosent videreutdanning norsk/samisk
- 1 prosent videreutdanning matematikk
- under 1 prosent videreutdanning naturfag
- under 1 prosent videreutdanning engelsk

Videregående

- 5 prosent etterutdanning norsk/samisk
- 4 prosent etterutdanning matematikk
- 3 prosent etterutdanning naturfag
- 2 prosent etterutdanning engelsk
- under 1 prosent videreutdanning norsk/samisk
- under 1 prosent videreutdanning matematikk
- under 1 prosent videreutdanning naturfag
- under 1 prosent videreutdanning engelsk

De mange lave prosenttallene for lærerne må sees i sammenheng med at mange lærere jo ikke underviser i de aktuelle fagene.

Friskoler

Fra private grunnskoler ble det rapportert inn bruk av 11.660.000 kroner til videreutdanning, etterutdanning og utviklingsarbeid i skolene i 2005. Av dette utgjorde kompetansegivende videreutdanning 23 prosent. Fra private videregående skoler ble det rapportert inn bruk av kroner 7.330.000 til videreutdanning, etterutdanning og utviklingsarbeid. Videreutdanning utgjorde 15 prosent av ressurser til kompetanseutvikling. Datagrunnlaget om friskolene gir ikke grunnlag for sammenlikninger med ressursbruk i offentlige skoler.

Instruktører og faglige ledere i lærebedrifter

Fylkeskommunene er bedt om å oppgi hvor mange faglig ledere og instruktører i lærebedrifter som gjennomførte etter- og videreutdanning i 2005. Rapporteringen viser at det i nesten alle fylkene er gjennomført etterutdanning i pedagogisk kompetanseutvikling for denne målgruppa. Seks fylker har gjennomført etterutdanning i faglig kompetanseutvikling. Fire fylker rapporterer deltakelse i videreutdanning i pedagogisk kompetanseutvikling, mens bare ett fylke rapporterer om deltakelse i videreutdanning i faglig kompetanseutvikling. Rapporteringen viser svært ulik praksis mellom fylkene når det gjelder hvem (og dermed hvor mange) som regnes som instruktører. Dette gjør det vanskelig å analysere fylkesvise forskjeller i andelen som har deltatt i opplæring for instruktører og faglige ledere.

1 Bruk av midler til kompetanseutvikling i skoleverket 2005

Kommunedata – offentlig grunnskole

Kommunedata relaterer seg til informasjon samlet inn i den offentlige grunnskolen. Til sammen ble det rapportert inn bruk til kompetansemidler på 372.486.500 kroner i 2005. 56 prosent av dette var statlige midler. Av i alt 433 kommuner er det seks kommuner som har rapportert null på statlige midler, mens det er seks kommuner hvor det ikke er registrert statlige midler. For disse tolv synes det å være noe forskjell i datakodingen, ettersom det ikke er gjort klart skille på tallet 0 eller om kommunene ikke har rapportert. Manglende rapportering kan ha blitt satt til 0 selv om den burde vært registrert uten tallverdi på grunn av manglende data. Vi vet med andre ord ikke om man har brukt null kroner eller om det ikke er rapportert fra disse kommunene. Uansett har vi rapportering fra omlag 420 eller de aller fleste kommunene i landet.

Bruk av midler til kompetanseutvikling henger naturlig nok sammen med kommunestruktur og ikke minst antall lærere i kommunen. Vi har derfor koblet på ekstern registerstatistikk, for å få frem mulige forklaringer på variasjon mellom kommunene:

- Kommuneøkonomi – indeks for korrigerte frie inntekter (Teknisk beregningsutvalg for kommunal/fylkeskommunal økonomi desember 2004). Gjennomsnittskommunen har indeksverdi 100.
- Samlet befolkning i kommunen (SSB befolkningsdata)
- befolkning mellom 6 og 19 år i kommunen (SSB befolkningsdata)
- sentralitetsindeks (SSB - Standard for Kommuneklassifisering), basert på hvorvidt kommunen har tettsted av ulike størrelser, og reiseavstander til tettsteder utenfor kommunen. Jo høyere verdi, jo mer sentralt beliggende kommune.
- Antall tilsatte lærere i kommunen (GSI)

Mellom kommunene varierte samlet bruk (statlig og egne midler) fra 500 til 27.000 kroner per lærer. 18 prosent av landets kommuner brukte 5000 eller mindre i gjennomsnitt

per lærer, mens 22 prosent av kommunene brukte 5-6000 per lærer. 29 prosent av kommunene brukte 6-8000, mens 24 prosent brukte 8-12.000. Syv prosent av kommunene brukte over 12.000 per lærer i 2005.

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

Fylkesdata relaterer seg til informasjon samlet inn i den offentlige videregående opplæringen. Til sammen ble det innrapportert bruk til kompetansemidler på 128.534.900 i 2005. 37 prosent av dette var statlige midler. Egenandelen er med andre ord vesentlig høyere i fylkeskommunene enn i kommunene. Bruk av midler til kompetanseheving henger naturlig nok sammen med forskjeller i fylkesstruktur. Vi har derfor koblet på følgende strukturstatistikk på datafilen:

- Antall 16-19 åringer i fylket (SSB befolkningsdata)
- Antall lærere i videregående opplæring i fylket (www.skoleporten.no)

Når det gjelder antall lærere bør det her nevnes at midlene også skal dekke kompetanseutvikling for instruktører og faglige ledere i lærebedriftene. Det innebærer at kronebeløpet fordelt på lærere og instruktører vil være lavere enn det som er oppgitt i de påfølgende tabellene. Fordi det ikke foreligger noe register over instruktører, er det ikke mulig å beregne kostnader per person. Her er det imidlertid ikke kronebeløpet *per se* som er interessant – men hvor stor variasjon det er mellom fylkene. Dersom det er proporsjonal andel med instruktører i fylkene, **endres ikke** de relative forskjellene mellom fylkene – selv om kronebeløpene per capita kan være noe misvisende.

Ser man på samlet bruk (statlig og egne midler) per 16-19 åring i fylket varierer bruken fra 32 kr (Rogaland) til 1042 kr (Oppland). Ser man på samlet bruk per lærer i den videregående opplæringen varierer dette fra 326 kr (Rogaland) til 8736 (Akershus). Når det gjelder Rogaland er det en mulig feilrapportering som ligger til grunn, ettersom dette fylket skiller seg klart fra de andre fylkene.

Friskoledata- private skoler

Friskoledata relaterer seg til informasjon samlet inn blant de private skolene. Vi har her tatt ut skoler som ligger i utlandet og midler som er gitt direkte til Steinerskolen og NFFL fra datasettet vi fikk oversendt. Dette gir 202 private skoler. Privatskolene har vi valgt å presentere etter følgende inndeling:

antall skoler	Steinerskoler	NFFL skoler	Montessori skoler	andre friskoler	Private samlet
Grunnskoler	26	3	20	81	130
VGO skoler	10	21		41	72
Private samlet	36	24	20	122	202

For disse skolene har det ikke vært mulig å beregne per capita beløp (per lærer eller elev) ettersom vi ikke har noen skolevis oversikt over antall lærere eller elever. Data vil i de påfølgende avsnittene bli presentert separat for grunnskolen og den videregående opplæringen, men under fellesoverskriften: Friskoledata - private skoler.

Grunnskoler

Til sammen ble det innrapportert bruk til kompetansemidler på 14.128.467 kr i 2005. 47 prosent av dette var statlige midler.

Videregående opplæring

Til sammen ble det innrapportert bruk til kompetansemidler på 8.509.165 kr i 2005. 39 prosent av dette var statlige midler.

2. Forholdet mellom bruk av statlig tilskudd og kommunale/fylkeskommunale midler i 2005

Kommunedata – offentlig grunnskole

Gjennomsnitt for egne midler var i 2005 på kr. 2851 per lærer. Bruk av egne midler er registrert i 419 kommuner, i tillegg er 0 rapportert i åtte kommuner og ”missing” (data mangler) i seks kommuner. Elleve prosent av landets kommuner brukte under 1000 kr egne midler per lærer, 26 prosent egenfinansierte 1-2000 kr per lærer, 17 prosent egenfinansierte 2-3000 per lærer, 28 prosent finansierte 3-5000 per lærer mens 19 prosent av kommunene egenfinansierte mer enn 5000 kroner per lærer.

Bruk av egne midler i forhold til bruk av statlige midler varierte tilsvarende mellom kommunene. En tredel av kommunene brukte under halvparten egne midler i forhold til statlige bruk, en tredel brukte mellom 50 og 100 prosent av statlige bruk, mens den siste tredelen brukte mer egne enn statlige midler. Vi skal se nærmere på hvordan dette varierer etter fylke, kommuneøkonomi, sentralitet, antall lærere og unge i kommunen .

2.1 Bruk av statlige midler, egne midler, samlet bruk, samlet bruk per lærer, statlig bruk per lærer, egenbruk per lærer – etter fylke.

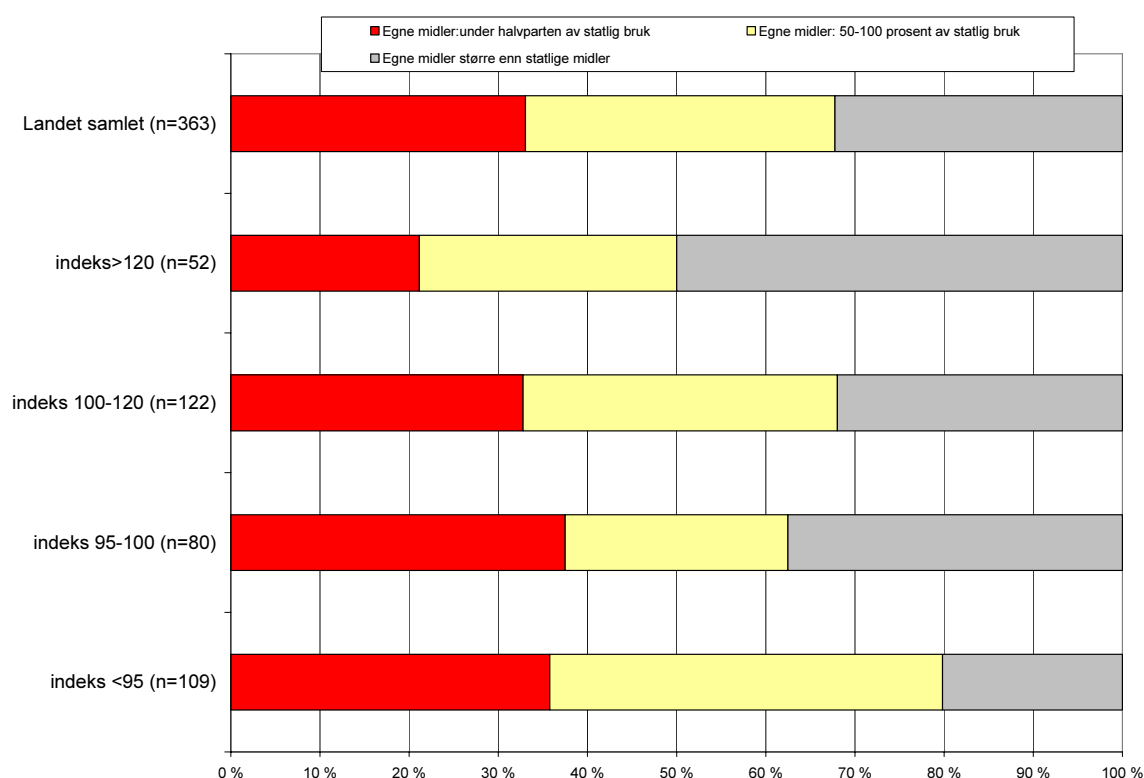
	Statlige midler	Egne midler	Samlet bruk	Antall lærere
Østfold	10323542	9682394	20005936	3114
Akershus	20983761	20198643	41182404	5782
Oslo	15967671	12530000	28497671	4256
Hedmark	8602062	8449892	17051954	2295
Oppland	9370658	7745857	17116515	2343
Buskerud	10509477	5249559	15759036	2975
Vestfold	9553700	5762684	15316384	2691
Telemark	8056849	4604149	12660998	2146
A-agder	4597727	3163473	7761200	1295
V-agder	8056672	6230307	14286979	2207
Rogaland	18332568	13721618	32054186	5632
Hordaland	20481364	19078992	39560356	5725
Sogn og Fjordane	6986218	6211785	13198003	1948
Møre og Romsdal	12197489	8127363	20324852	3350
S-Trøndelag	11962735	8090848	20053583	3209
N-Trøndelag	6152121	5995335	12147456	1919
Nordland	10986938	8679281	19666219	3510
Troms	8419688	8716350	17136038	2314
Finmark	5459226	3247353	8706579	1342
Landet samlet	207000466	165485883	372486349	58053

	Statlig bruk per lærer	Egen bruk per lærer	Samlet bruk pr lærer	Antall lærere
Østfold	3315	3109	6425	3114
Akershus	3629	3493	7123	5782
Oslo	3752	2944	6696	4256
Hedmark	3748	3682	7430	2295
Oppland	3999	3306	7305	2343
Buskerud	3533	1765	5297	2975
Vestfold	3550	2141	5692	2691
Telemark	3754	2145	5900	2146
A-agder	3550	2443	5993	1295
V-agder	3651	2823	6473	2207
Rogaland	3255	2436	5691	5632
Hordaland	3578	3333	6910	5725
Sogn og Fjordane	3586	3189	6775	1948
Møre og Romsdal	3641	2426	6067	3350
S-Trøndelag	3728	2521	6249	3209
N-Trøndelag	3206	3124	6330	1919
Nordland	3130	2473	5603	3510
Troms	3639	3767	7405	2314
Finmark	4068	2420	6488	1342
Landet samlet	3566	2851	6416	58053

- Samlet gjennomsnittlig bruk per lærer var høyest blant kommunene i Hedmark (7430 kr per lærer) og lavest blant kommunene i Buskerud (5297 kr per lærer).
- Samlet gjennomsnittlig egenbruk per lærer var høyest blant kommunene i Troms (3768 kr per lærer) og lavest blant kommunene i Buskerud (1765 kr per lærer).

2.2 Variasjon - etter frie inntekter (n=363 kommuner)

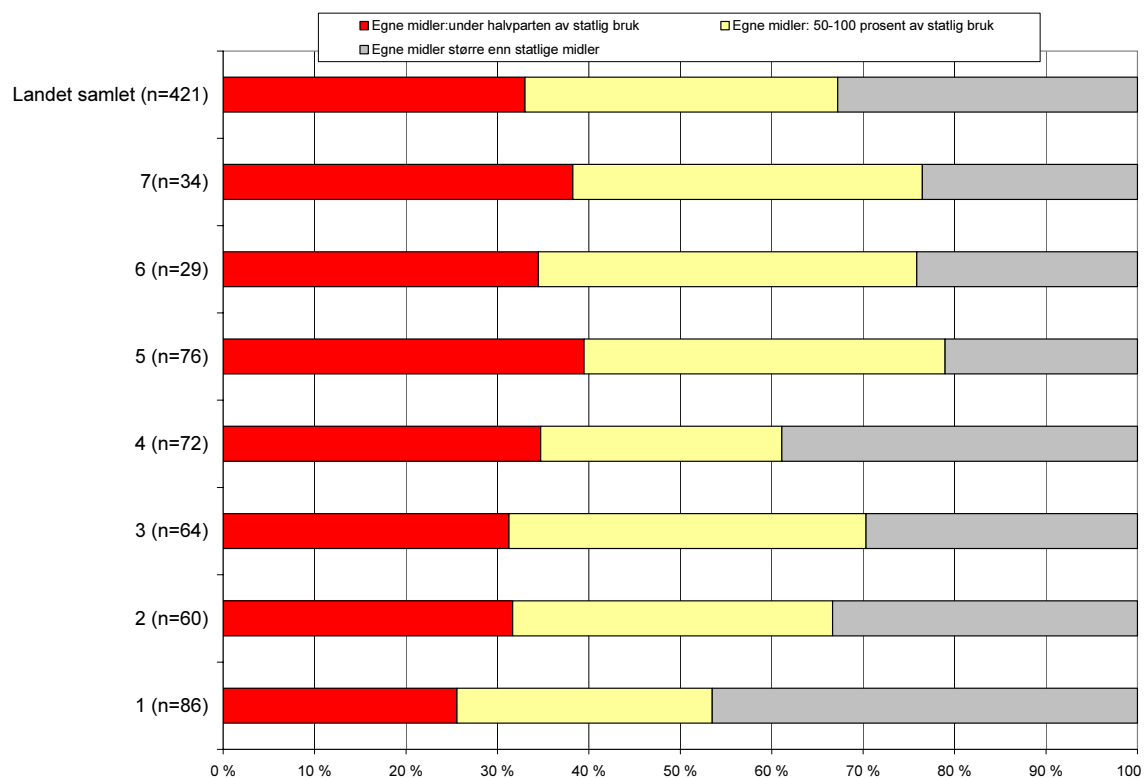
Egenandelen varierer etter kommunenes økonomi. Kommuner med en høy indeksverdi har større økonomisk frihetsrom enn kommuner med en lavere indeksverdi: Sagt på en annen måte desto høyere indeksverdi, desto bedre råd har kommunen.

- Kommuner med høy indeks på inntekter bruker mer egne midler enn kommuner med lav indeks.
- Det er først og fremst de rikeste og de fattigste kommunene som skiller seg ut. Halvparten av kommunene med 120 eller mer på inntektsindeksen bruker mer egne enn statlige midler. Kun en av fem kommuner med indeks under 95 bruker mer egne midler enn statlige tilskudd.
- Gjennomsnitt samlet bruk (statlig og egen bruk) per lærer etter kommuneøkonomi: indeks <95 (6300 kr) , indeks 95-100 (7000 kr), indeks 100-120 (7800 kr) , indeks >120 (8400 kr)

2.3 Variasjon – etter sentralitetskode (n=421 kommuner)

Tilsvarende skal vi se hvordan forholdet mellom egen bruk og bruk av statlige midler varierer ut fra kommunens sentralitet. Kommuner med sentralitet 7 er de største byene og de nærliggende forstadskommunene, mens sentralitetsnivå 1 er kommuner som man må reise lenger enn 45 minutter for å komme til ett tettsted med 5-10.000 innbyggere¹. Kort sagt: Desto høyere indeks, desto mer sentral beliggenhet har kommunen.

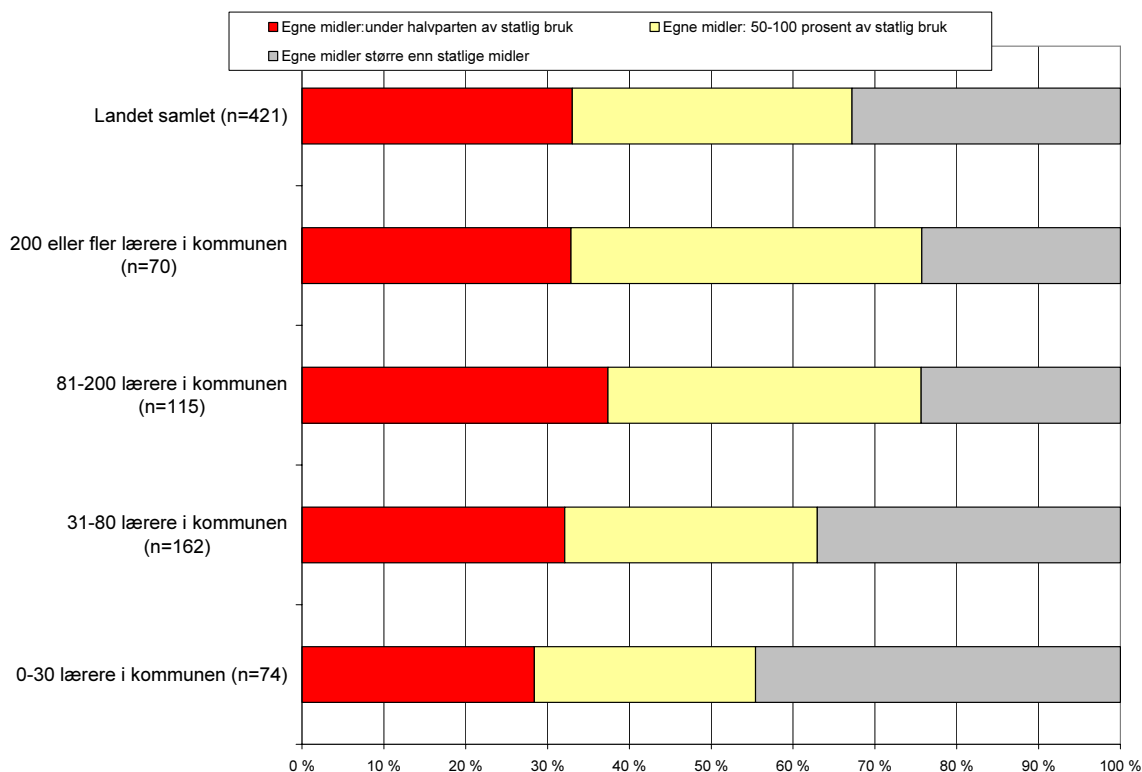

- Det er en tendens til at kommuner med lav sentralitet bruker noe mer egne midler, men forskjellene er moderate. De mest perifere kommunene (sentralitet 1) har høyest andel mer egne enn statlige midler.
- Gjennomsnitt samlet bruk (statlig og egen bruk) per lærer etter sentralitet: sentralitet 1 (8400 kr), sentralitet 2 (8100 kr), sentralitet 3 (6900 kr), sentralitet 4 (7600 kr), sentralitet 5 (6300 kr), sentralitet 6 (6600 kr) og sentralitet 7 (6100 kr).

¹ For nærmere presisering av klassifiseringen se Standard for Kommuneklassifisering (SSB).

2.4 Variasjon - etter antall lærere i kommunen (n=421 kommuner)

Antall lærere i kommunen henger til en viss grad sammen med befolkningssammensetning, selv om skolestørrelse også kan spille inn.

- Kommuner med få lærere bruker mer egne midler enn kommuner med mange lærere. Gjennomsnittssamlet bruk per lærer etter antall lærere i kommunen: 0-30 lærere i kommunen (9900 kr), 31-80 lærere i kommunen (7400 kr), 81-200 lærere i kommunen (6200 kr), 200 eller flere lærere (6200 kr).
- Vi har i tillegg sett om det er forskjeller ut fra hvor mange unge det er i kommunen. Kommuner med få unge bruker mer egne midler enn kommuner med mange unge. Gjennomsnittssamlet bruk per lærer etter antall unge (6-19 år): under 300 unge i kommunen (9300 kr), 300-800 unge i kommunen (7800 kr), 800-2000 unge i kommunen (6700 kr), mer enn 2000 unge i kommunen (6100 kr).

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

2.5 Bruk av statlige midler, egne midler, samlet bruk, samlet bruk per VGO lærer, statlig bruk per VGO lærer, egenbruk per VGO lærer, statlig bruk per 16-19 åring, egenbruk per 16-19 åring, samlet bruk per 16-19 åring.

	Statlig bruk	Egen bruk	Total bruk	Antall lærere VGO	Antall 16-19 år i fylket
Østfold	2816600	3595303	6411903	1354	12311
Akershus	5055000	17720000	22775000	2607	24463
Oslo	3584564	6629000	10213564	1696	19726
Hedmark	700000	1700000	2400000	1056	8988
Oppland	2216882	6800000	9016882	1050	8657
Buskerud	2745897	2800000	5545897	1269	11742
Vestfold	2309068	2935000	5244068	1118	11375
Telemark	1938328	3010000	4948328	922	8472
A-Agder	1456000	1011000	2467000	640	5531
V-Agder	1924812	3400000	5324812	914	8705
Rogaland	330000	370000	700000	2148	21551
Hordaland	5588357	2028000	7616357	2527	22868
Sogn og Fjordane	1678886	2441519	4120405	778	5978
Møre og Romsdal	3042656	4664983	7707639	1421	12980
S-Trøndelag	3288486	3160971	6449457	1578	13238
N-Trøndelag	2022509	4855989	6878498	962	6972
Nordland	3700000	7800000	11500000	1750	12401
Troms	2151258	4317842	6469100	952	7671
Finmark	1118952	1627012	2745964	532	3706
Landet samlet	47668255	80866619	128534874	25274	227335

	Total bruk pr lærer	Statlig bruk per lærer	Egen bruk per lærer	Total bruk (16-19 år)	Statlig bruk (16-19 år)	Egen bruk (16-19 år)
Østfold	4736	2080	2655	521	229	292
Akershus	8736	1939	6797	931	207	724
Oslo	6022	2114	3909	518	182	336
Hedmark	2273	663	1610	267	78	189
Oppland	8588	2111	6476	1042	256	785
Buskerud	4370	2164	2206	472	234	238
Vestfold	4691	2065	2625	461	203	258
Telemark	5367	2102	3265	584	229	355
A-Agder	3855	2275	1580	446	263	183
V-Agder	5826	2106	3720	612	221	391
Rogaland	326	154	172	32	15	17
Hordaland	3014	2211	803	333	244	89
Sogn og Fjordane	5296	2158	3138	689	281	408
Møre og Romsdal	5424	2141	3283	594	234	359
S-Trøndelag	4087	2084	2003	487	248	239
N-Trøndelag	7150	2102	5048	987	290	696
Nordland	6571	2114	4457	927	298	629
Troms	6795	2260	4536	843	280	563
Finmark	5162	2103	3058	741	302	439
Landet samlet	5086	1886	3200	565	210	356

- **Total bruk per lærer** er lavest i Rogaland (326 kr) og høyest i Akershus (8736 kr). **Statlig bruk per lærer** er lavest i Rogaland (154 kr) og høyest i Aust Agder (2275 kr). **Egen bruk per lærer** er lavest i Rogaland (172 kr) og høyest i Akershus (6797 kr).
- **Total bruk per ungdom (16-19 år)** er lavest i Rogaland (32 kr) og høyest i Oppland (1042 kr). **Statlig bruk per ungdom** er lavest i Rogaland (15 kr) og høyest i Finnmark (302 kr). **Egen bruk per ungdom** er lavest i Rogaland (17 kr) og høyest i Oppland (785 kr).
- Rogaland er som nevnt i innledningen, trolig lagt inn med feil tall i databasen. Dessuten ligger også Hedmark mistenkelig lavt på statlige midler per lærer.

Friskoledata – private skoler

2.6 Bruk av statlige midler, egne midler, samlet bruk – gjennomsnitt etter skoletype

	Statlig bruk	Egen bruk	Total bruk	antall skoler	Statlig bruk - per skole	Egen bruk -per skole	Total - per skole
Steinerskoler	2677556	3227561	5905117	26	102983	124137	227120
NFFL skoler	98243	70515	168758	3	32748	23505	56253
Montessorri	528209	816909	1345118	20	26410	40845	67256
Andre friskoler	3391678	3317796	6709474	81	41873	40960	82833
Samlet	6695686	7432781	14128467	130	51505	57175	108681

Grunnskoler

- Gjennomsnittlig total bruk per skole varierer fra 227.000 for Steinerskolene til 56.000 for NFFL skolene.
- Egen bruk varierer fra 61 prosent for Montessorri skolene til 42 prosent for NFFL skolene.

	Statlig bruk	Egen bruk	Total bruk	antall skoler	Statlig bruk - per skole	Egen bruk -per skole	Total - per skole
Steinerskoler	378724	615557	994281	10	37872	61556	99428
NFFL skoler	717082	708385	1425467	21	34147	33733	67879
Andre friskoler	2259857	3829560	6089417	41	55118	93404	148522
Samlet	3355663	5153502	8509165	72	46606	71576	118183

Videregående opplæring

- Gjennomsnittlig total bruk per skole varierer fra 149.000 for andre friskoler til 68.000 for NFFL skolene.
- Egen bruk ligger lavest på NFFL skolene (50 prosent) mens de to andre skoletypene ligger tilnærmet likt (62 og 63 prosent).

3. Endring i bruk av kommunale/ fylkeskommunale midler fra 2004 til 2005

Ut fra de innrapporterte tallene for bruk av egne midler kan vi se nærmere på hvordan utviklingen har vært fra 2004 til 2005. For den offentlige grunnskolen skal vi se nærmere på hvordan dette varierer ut fra kommuneøkonomi, sentralitet, antall lærere og unge i kommunen.

Kommunedata – offentlig grunnskole

Det ble rapportert inn egne midler på 165.485.900 kr fra 427 kommuner i 2005. Tilsvarende ble det rapportert inn 145.729.600 kr fra 421 kommuner i 2004. Av de 431 kommunene som eksisterte 1.1 2006, er det registrert faktisk bruk av egne midler både i 2004 og i 2005 i 403 kommuner². Dette gir følgende endring for kommunene etter fylke, etter kommuneøkonomi, etter sentralitet og etter antall lærere i kommunen:

² Vi har her tatt ut de som har rapportert 0 ettersom det er uklart om dette er missing (ikke registrert) eller om det faktisk ikke er brukt penger. Alle kommunene som har brukt mer enn 1 krone egne midler i 2004 og 2005 utgjør derfor tallgrunnlaget.

3.1 Endring fra 2004 til 2005 etter fylke, etter kommuneøkonomi, etter sentralitet og etter antall lærere i kommunen.

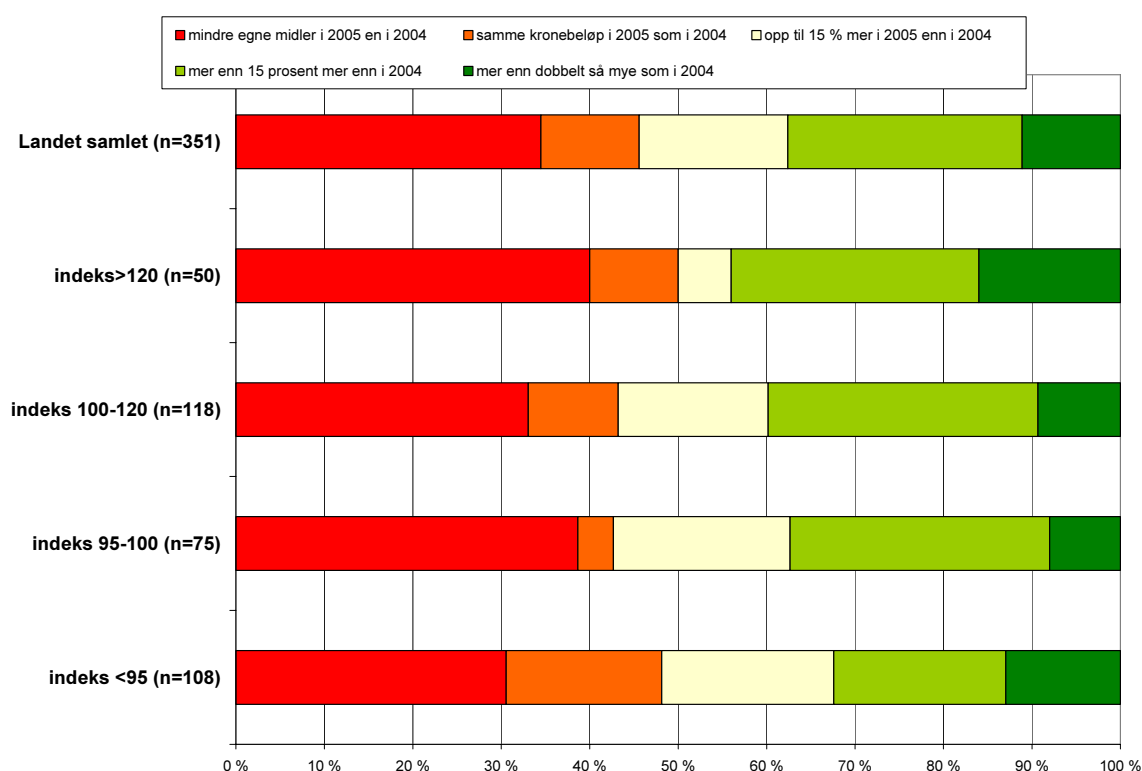
(n=403 kommuner)	Egne midler 2005	Egne midler 2004	Endring (2004=100)
Østfold	6707394	6391726	105
Akershus	19048643	17437441	109
Oslo	12530000	10710000	117
Hedmark	8449892	6287341	134
Oppland	7745857	7187266	108
Buskerud	5162559	6065490	85
Vestfold	5514000	5294065	104
Telemark	4604149	6110648	75
A-Agder	3133473	2430331	129
V-Agder	6230307	5704987	109
Rogaland	13721618	13219327	104
Hordaland	18662255	14385838	130
Sogn og Fjordane	6211785	5021576	124
Møre og Romsdal	8127363	7618032	107
S-Trøndelag	7750848	7434235	104
N-Trøndelag	5995335	5131596	117
Nordland	8075770	7332927	110
Troms	8567030	8277802	103
Finmark	3222818	3321978	97
Landet samlet	159461096	145362606	110
Frie inntekter			
uten indeks	9217639	8507545	108
indeks <95	51238050	47657613	108
indeks 95-100	39930787	34250396	117
indeks 100-120	50689714	46475044	109
indeks >120	8384906	8472008	99
Landet samlet	159461096	145362606	110
Sentralitet			
1	13895133	14408029	96
2	11198313	10030113	112
3	18054333	15893900	114
4	17891229	16376724	109
5	38603697	36871163	105
6	8966442	8829963	102
7	50851949	42952714	118
Landet samlet	159461096	145362606	110
antall lærere i kommunen			
0-30 lærere i kommunen	7379504	7188529	103
31-80 lærere i kommunen	26986898	25881454	104
81-200 lærere i kommunen	36456433	33001685	110
200 eller fler lærere	88638261	79290938	112
Landet samlet	159461096	145362606	110

- For landet samlet økte egne midler fra 2004 til 2005 med 10 prosent.

- Etter fylke varierte dette fra 34 prosent økning blant kommunene i Hedmark til 25 prosent nedgang blant kommunene i Telemark.
- Det er ikke noe klart mønster i endring etter kommunenes økonomi, men de rikeste kommunene brukte en prosent mindre egne midler i 2005 enn i 2004.
- Det er heller ikke noe klart mønster ut fra kommunenes sentralitet, men de mest sentrale kommunene hadde den sterkeste veksten med 18 prosent økning.
- Det er i kommuner med mange lærere (som ofte har høy sentralitet) veksten i bruk av egne midler fra 2004 til 2005 er størst.

3.2 Variasjon - etter frie inntekter (n=351 kommuner)

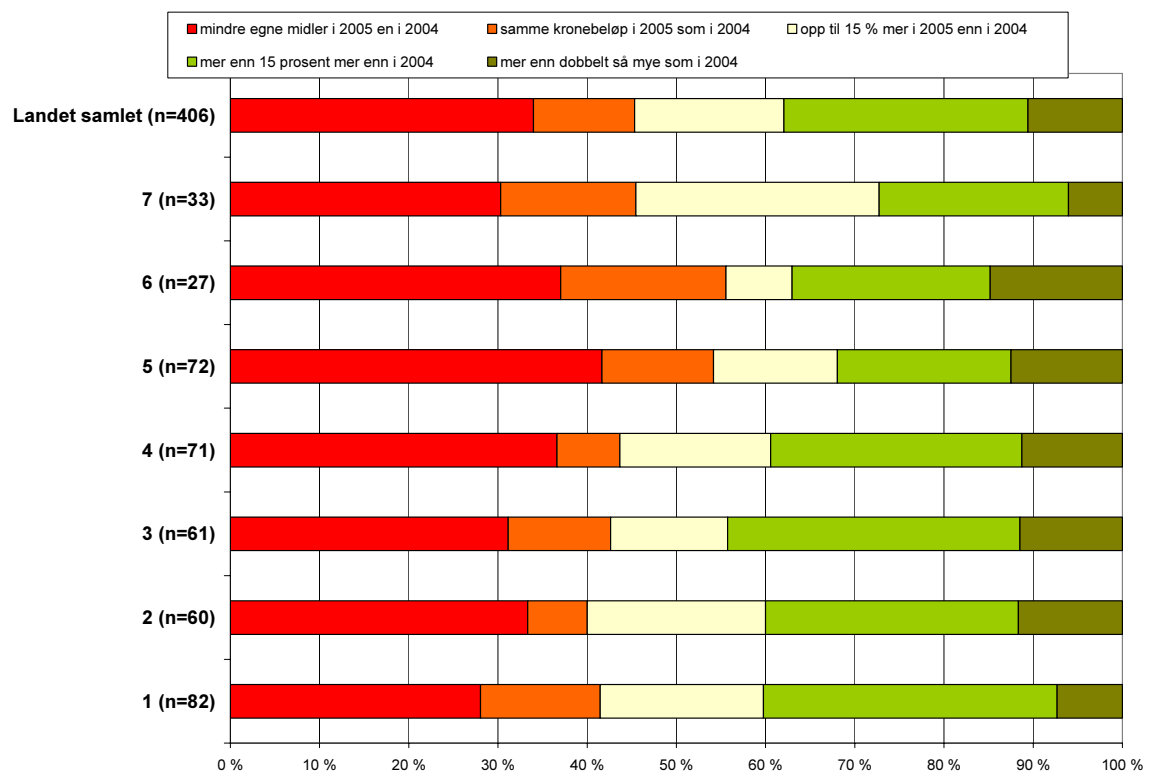
Ser man på alle kommunene samlet viser det seg at hver tredje, eller 135 kommuner, brukte mindre egne midler i 2005 enn i 2004. Hver tiende kommune brukte samme kronebeløp i 2005 som i 2004. På den andre siden brukte hver tiende kommune mer enn dobbelt så mye egne midler i 2005 som i 2004, og hver fjerde kommune brukte mer enn 15 prosent mer egne midler i 2005 enn i 2004. Vi skal se hvordan endring i bruk av egne midler varierer etter kommunenes økonomi.

- Fire av ti kommuner med best økonomi (indeks >120) bruker mindre egne midler i 2005 enn i 2004, mot tre av ti kommuner med under middels økonomi (indeks under 95).
- Hver tiende kommune bruker mer enn dobbelt så mye egne midler i 2005 som i 2004.

3.3 Variasjon - etter sentralitetskode (n=403 kommuner)

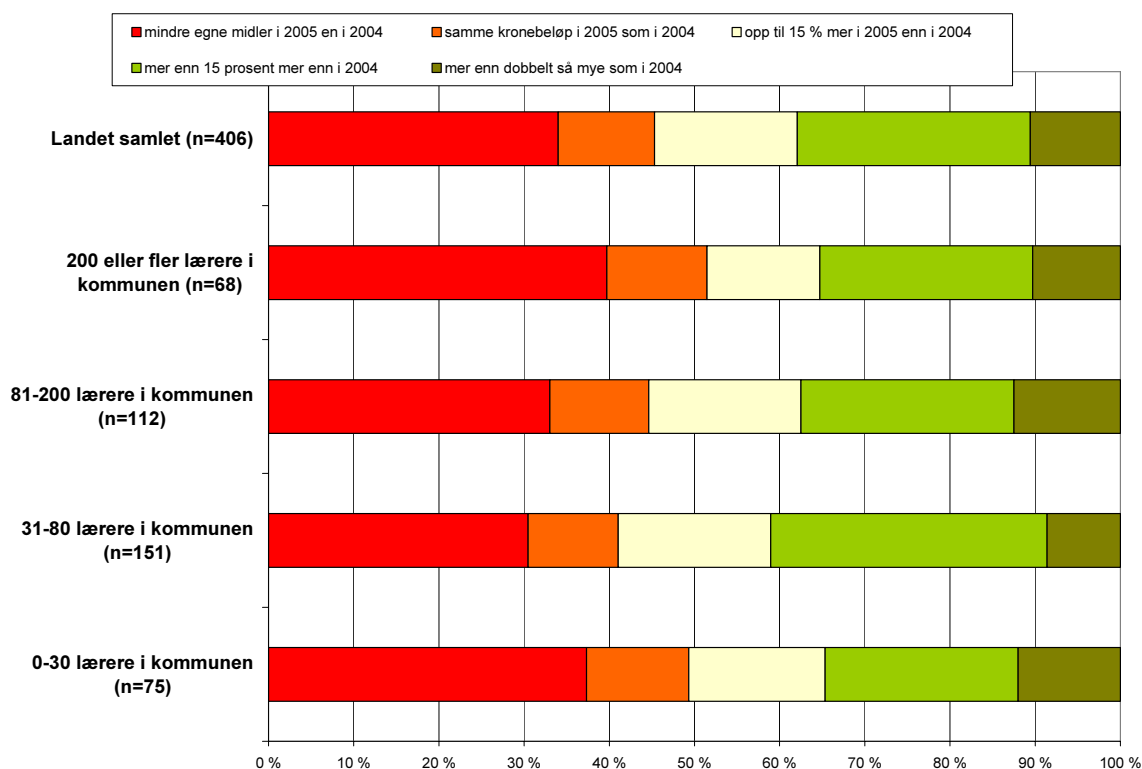
Vi skal se hvordan endring i bruk av egne midler varierer etter sentralitet.

- Kommuner med lav (sentralitet 1) eller høyest sentralitet (sentralitet 7) har lavest andel som bruker mindre egen midler i 2005 enn i 2004.

3.4 Variasjon – etter antall lærere i kommunen (n= 403 kommuner)

Vi skal se hvordan endringer i bruk av egne midler varierer etter antall lærere i kommunene.

- Halvparten av kommunene med svært mange eller svært få lærere, bruker mindre eller samme kronebeløp i 2005 som i 2004.
- Småkommuner med få unge har den høyeste andelen med mindre bruk eller samme kronebeløp i 2004 som i 2005 (ikke vist).

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

Det ble rapportert inn egne midler på kroner 80.866.600 fra 19 fylker i 2005. Tilsvarende ble det rapportert inn 77.464.400 fra 19 fylker i 2004. Dette gir en samlet vekst på fire prosent for landet samlet. Det er her store forskjeller mellom fylkene. **Forskjellene for Rogaland er så stor, at vi regner med at det ligger en teknisk feil på innrapportering.** Etter fylke endret egne midler seg som følger:

3.5 Endring i egne midler fra 2004 til 2005 etter fylke

Fylke	Egne midler 2005	Egne midler 2004	Endring (2004=100)
Østfold	3595303	6427589	56
Akershus	17720000	13500000	131
Oslo	6629000	5250000	126
Hedmark	1700000	700000	243
Oppland	6800000	6000000	113
Buskerud	2800000	1700000	165
Vestfold	2935000	2700000	109
Telemark	3010000	2636000	114
A-Agder	1011000	645000	157
V-Agder	3400000	3400000	100
Rogaland	370000	4310000	9
Hordaland	2028000	1849000	110
Sogn og Fjordane	2441519	2696117	91
Møre og Romsdal	4664983	4258000	110
S-Trøndelag	3160971	2447700	129
N-Trøndelag	4855989	4652000	104
Nordland	7800000	7500000	104
Troms	4317842	4700000	92
Finmark	1627012	2093000	78
Landet samlet	80866619	77464406	104

- Sterkest vekst i egne midler har vært i Hedmark med 2,4 ganger så mange penger i 2005 i forhold til 2004. Nedgangen unntatt Rogaland, har vært størst i Østfold. Trekker vi ut Rogaland av tallene er økningen for landet samlet på 10 prosent.

Friskoledata – private skoler

I 2005 ble det rapportert inn bruk av egne midler fra 185 private skoler, mens det ble rapportert inn egne midler fra 162 private skoler i 2004. Til sammen er det 157 skoler hvor det er rapportert om bruk av egne midler både i 2004 og i 2005. Vi har som i den offentlige grunnskolen tatt ut av analysen enheter som er rapportert med 0, fordi det er uklart om tallet er missing (ikke registrert) eller om det faktisk ikke er brukt penger. Alle privatskolene som har brukt mer enn 1 krone egne midler i 2004 og 2005 utgjør derfor tallgrunnlaget.

Ser vi nærmere på frafallet er de som er registrert med 0 i 2004 og/eller 2005, er det NFFL skolene som har høyest frafall. Mens 86 prosent av steinerskolene har rapportert egne midler i 2004 og 2005 er andelen nede i 63 prosent blant NFFL skolene. For Montessori skolene og de andre friskolene har om lag 80 prosent rapportert bruk av egne midler i 2004 og 2005.

3.6 Endring i egne midler fra 2004 til 2005 etter skoletype

	Egne midler 2005	Egne midler 2004	skoler	Endring (2004=100)
Grunnskoler				
Steinerskoler	2624471	2303838	22	114
NFFL skoler	50000	85000	1	59
Montessori skoler	769074	628551	16	122
andre friskoler	3007856	3362635	62	89
Samlet	6451401	6380024	101	101
Videregående opplæring				
Steinerskoler	614359	584253	9	105
NFFL skoler	672682	817274	14	82
andre friskoler	3508359	3899601	33	90
Samlet	4795400	5301128	56	90

- For de **private grunnskolene** samlet var det en økning i egne midler på 1 prosent fra 2004 til 2005. Forskjellene mellom skoletypene er svært stor. Mens Steinerskolene og Montessoriskolene har kraftig vekst, reduseres egne midler for de andre friskolene og (den ene) NFFL skolen.
- For de **private videregående skolene** er det en samlet nedgang på 10 prosentpoeng fra 2004 til 2005. Mens det er en økning for Steinerskolene, reduseres de egne midlene med 28 prosentpoeng for NFFL skolene, og 10 prosentpoeng for de andre friskolene.

4. Midlenes fordeling etter tiltak i 2005

Kommunedata – offentlig grunnskole

Til sammen ble det for 2005 rapportert inn bruk på 320.020.300 kroner på kompetanse-givende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU). Av dette utgjorde kompetansegivende videreutdanning 16 prosent.

I tabellen under er det gjort fylkesvise beregninger på:

- Samlet bruk per lærer (KVU+EUAU)
- KVU bruk per lærer,
- EUAU bruk per lærer
- Andel KVU. $(KVU / (KVU + EUAU)) * 100$

4.1 Fordeling av midler etter kompetansegivende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU), per lærer - etter fylke.

	KVU	EUAU	Samlet	Lærere	Samlet per lærer	KVU per lærer	EUAU per lærer	(KVU/samlet)
Østfold	2019505	10793964	12813469	3114	4115	649	3466	16
Akershus	4763940	26227715	30991655	5782	5360	824	4536	15
Oslo	3465000	25032672	28497672	4256	6696	814	5882	12
Hedmark	2433312	12535403	14968715	2295	6522	1060	5462	16
Oppland	3673730	11646666	15320396	2343	6539	1568	4971	24
Buskerud	2120778	11082199	13202977	2975	4438	713	3725	16
Vestfold	844000	12689990	13533990	2691	5029	314	4716	6
Telemark	1712800	10360510	12073310	2146	5626	798	4828	14
A-gder	800000	5122635	5922635	1295	4573	618	3956	14
V-gder	758091	9751600	10509691	2207	4762	343	4418	7
Rogaland	6159166	22298891	28458057	5632	5053	1094	3959	22
Hordaland	3610363	25594322	29204685	5725	5101	631	4471	12
Sogn og Fjordane	3075713	8002253	11077966	1948	5687	1579	4108	28
Møre og Romsdal	2376693	20922848	23299541	3350	6955	709	6246	10
S-Trøndelag	4520607	15261291	19781898	3209	6165	1409	4756	23
N-Trøndelag	2256494	7405818	9662312	1919	5035	1176	3859	23
Nordland	2725490	11827062	14552552	3510	4146	776	3370	19
Troms	3207100	14432772	17639872	2314	7623	1386	6237	18
Finmark	1300111	7208754	8508865	1342	6340	969	5372	15
Landet samlet	51822893	268197365	320020258	58053	5513	893	4620	16

- Høyest andel kompetansegivende videreutdanning er det blant kommunene i Sogn og Fjordane med 28 prosent, og lavest i Vestfold med 6 prosent.

- Gjennomsnitt per lærer for kompetansegivende videreutdanning etter kommuneøkonomi: indeks <95 (930 kr) , indeks 95-100 (1080 kr), indeks 100-120 (1180 kr) , indeks >120 (1550 kr). Desto bedre kommuneøkonomi, desto mer penger ble brukt per lærer på kompetansegivende videreutdanning.
- Gjennomsnitt per lærer for kompetansegivende videreutdanning etter sentralitet: sentralitet 1 (1280 kr), sentralitet 2 (1700 kr), sentralitet 3 (950 kr), sentralitet 4 (1500 kr) , sentralitet 5 (740 kr), sentralitet 6 (740 kr) og sentralitet 7 (770 kr) . Det er de mest sentrale kommunene (storbyene + forstadskommunene) som bruker minst per lærer på kompetansegivende videreutdanning.
- Gjennomsnitt per lærer for kompetansegivende videreutdanning etter antall lærere i kommunen: 0-30 lærere i kommunen (1940 kr), 31-80 lærere i kommunen (1130 kr), 81-200 lærere i kommunen (970 kr) , 200 eller flere lærere i kommunen (800 kr). Kommuner med få lærere bruker desidert mest per lærer på kompetansegivende videreutdanning. Kommuner med få unge bruker også mest per lærer på kompetansegivende videreutdanning (ikke vist).
- Gjennomsnitt per lærer for etterutdanning/utviklingsarbeid etter kommuneøkonomi : indeks: <95 (4400 kr) , 95-100 (5500 kr), 100-120 (5800 kr) , >120 (6000 kr). Desto bedre kommuneøkonomi, desto mer penger brukes per lærer på etterutdanning/utviklingsarbeid.
- Gjennomsnitt per lærer for etterutdanning/utviklingsarbeid etter sentralitet: sentralitet 1 (7600 kr) , sentralitet 2 (5700 kr), sentralitet 3 (5200 kr), sentralitet 4 (5000 kr) , sentralitet 5 (4400 kr), sentralitet 6 (4800 kr) og sentralitet 7 (4100 kr) . Desto mer perifer beliggenhet på kommunen, desto mer penger bruker den per lærer på etterutdanning/utviklingsarbeid.
- Gjennomsnitt per lærer for etterutdanning/utviklingsarbeid etter antall lærere i kommunen: 0-30 lærere i kommunen (6800 kr), 31-80 lærere i kommunen (5700 kr), 81-200 lærere i kommunen (4700 kr) , 200 eller flere lærere i kommunen (4500 kr). Desto færre lærere det er i kommunen desto mer penger blir brukt per lærer på etterutdanning/utviklingsarbeid. Kommuner med få unge (0-300 unge) bruker også mer penger per lærer på etterutdanning/utviklingsarbeid enn kommuner med mange unge.

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

Til sammen ble det for 2005 rapportert inn bruk på 125.339.500 kroner på kompetansegivende videreutdanning og etterutdanning/utviklingsarbeid. Av dette utgjorde kompetansegivende videreutdanning 14 prosent.

I tabellen under er det gjort fylkesvise beregninger på:

- Samlet bruk per lærer (KVU+EUAU)
- KVU bruk per lærer,
- EUAU bruk per lærer
- Andel kompetansegivende videreutdanning. $(KVU / (KVU + EUAU)) * 100$

4.2 Fordeling av midler etter kompetansegivende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU), per lærer - etter fylke.

	KVU	EUAU	Samlet	Lærere	Samlet per lærer	KVU per lærer	EUAU per lærer	(KVU/samlet)
Østfold	163000	6248903	6411903	1354	4736	120	4615	3
Akershus	5500000	17475000	22975000	2607	8813	2110	6703	24
Oslo	907000	9306564	10213564	1696	6022	535	5487	9
Hedmark	1100000	1300000	2400000	1056	2273	1042	1231	46
Oppland	1450000	7566882	9016882	1050	8588	1381	7207	16
Buskerud	23730	5576270	5600000	1269	4413	19	4394	0
Vestfold	700000	4544000	5244000	1118	4691	626	4064	13
Telemark	600000	4348328	4948328	922	5367	651	4716	12
A-Agder	104000	2467000	2571000	640	4017	163	3855	4
V-Agder	200000	5324812	5524812	914	6045	219	5826	4
Rogaland	2300000	1700000	4000000	2148	1862	1071	791	58
Hordaland	887500	3394422	4281922	2527	1694	351	1343	21
Sogn og Fjordane	480000	3629078	4109078	778	5282	617	4665	12
Møre og Romsdal	100000	7600000	7700000	1421	5419	70	5348	1
S-Trøndelag	1373967	5075490	6449457	1578	4087	871	3216	21
N-Trøndelag	751000	6127499	6878499	962	7150	781	6370	11
Nordland	900000	6900000	7800000	1750	4457	514	3943	12
Troms	250000	6219100	6469100	952	6795	263	6533	4
Finmark	28000	2717964	2745964	532	5162	53	5109	1
Landet samlet	17818197	107521312	125339509	25274	4959	705	4254	14

- For landet samlet ble det brukt 4959 kr per lærer på kompetansegivende videreutdanning og etterutdanning/utviklingsarbeid. Høyest bruk var det i Akershus (8813 kr) og lavest i Hordaland (1694 kr).
- Høyest bruk på kompetansegivende videreutdanning per lærer var i Akershus (2110 kr) og lavest i Buskerud (19 kr).
- Høyest bruk på etterutdanning/utviklingsarbeid var i Oppland (7207 kr) og lavest i Rogaland (791 kr).
- KVU andelen av samlet bruk er høyest Akershus og lavest for Buskerud, Finmark og Møre og Romsdal, når vi ser bort fra Rogaland og Hedmark hvor de store avvikene kan tyde på rapporteringsfeil.

Friskoledata - private skoler

Grunnskole

Til sammen ble det for 2005 rapportert inn bruk på kroner 11.660.000 på kompetansegivende videreutdanning og etterutdanning/utviklingsarbeid. Av dette utgjorde kompetansegivende videreutdanning 23 prosent.

Det er verd å merke seg at blant de 130 private grunnskolene rapporterte 62 skoler (48%) 0 i bruk på kompetansegivende videreutdanning. Hvorvidt de har unnlatt å svare (missing) eller om de faktisk har brukt 0 kroner er som tidligere nevnt vanskelig å vite. Kun 3 private grunnskoler oppga 0 kroner i bruk på etterutdanning/utviklingsarbeid.

Videregående opplæring

Til sammen ble det for 2005 rapportert inn bruk på kroner 7.330.000 på kompetansegivende videreutdanning og etterutdanning/utviklingsarbeid. Av dette utgjorde kompetansegivende videreutdanning 15 prosent.

Det er verd å merke seg at blant de 72 private videregående rapporterte 36 (50%) 0 i bruk på kompetansegivende videreutdanning. Hvorvidt de har unnlatt å svare (missing) eller om de faktisk har brukt 0 kroner er også her vanskelig å svare på. Kun 7 private videregående opplæring oppga 0 kroner i bruk på etterutdanning/utviklingsarbeid.

I tabellen under er det gjort berekninger på:

- Samlet bruk per skoletype (KVU+EUAU)
- KVU bruk per skoletype
- EUAU bruk per skoletype
- Andel kompetansegivende videreutdanning. $(KVU / (KVU + EUAU)) * 100$

Disse tallene er ikke direkte sammenliknbare med de som kommer frem fra den offentlige grunnskolen eller videregående opplæringen fordi de er brutt ned skoletype.

4.3 Fordeling av midler etter kompetansegivende videreutdanning (KVU) og etterutdanning/utviklingsarbeid (EUAU) - etter skoletype

	skoler	KVU	EUAU	Samlet	Samlet per skole	KVU per skole	EUAU per skole	(KVU/samlet)
Grunnskoler								
Steinerskoler	26	604997	3800104	4405127	169428	23269	146158	14
NFFL skoler	3	14000	142524	156527	52176	4667	47508	9
Montessori skoler	20	381715	626704	1008439	50422	19086	31335	38
andre friskoler	81	1643482	4446713	6090276	75189	20290	54898	27
Samlet	130	2644194	9016045	11660369	89695	20340	69354	23
Videregående opplæring								
Steinerskoler	10	172878	684533	857421	85742	17288	68453	20
NFFL skoler	21	213719	954782	1168522	55644	10177	45466	18
andre friskoler	41	690312	4614000	5304353	129374	16837	112537	13
Samlet	72	1076909	6253315	7330296	101810	14957	86852	15

Grunnskolen

- For privat grunnskole **samlet** ble det brukt 90.000 per skole på kompetansegivende videreutdanning og etterutdanning/utviklingsarbeid. Høyest bruk per skole var det på Steinerskolene (169.000) og lavest blant Montessori (50.000) og NFFL.
- Høyest bruk på **kompetansegivende videreutdanning** per skole var på Steinerskolene (23.000 kr) og lavest på NFFL (5.000 kroner).
- Høyest bruk på **etterutdanning/utviklingsarbeid** per skole var på Steinerskolene (146.000 kroner) og lavest på Montessori skolene (31.000 kroner).
- **KVU andelen** av samlet bruk er høyest per skole for Montessori (38 %) og lavest blant NFFL (9%).

Videregående opplæring

- For privat videregående opplæring **samlet** ble det brukt 102.000 per skole på kompetansegivende videreutdanning og etterutdanning/utviklingsarbeid. Høyest bruk per skole var det på andre friskoler og lavest blant NFFL.
- Høyest bruk på **kompetansegivende videreutdanning** per skole var på Steinerskolene (17.000kr) og lavest på NFFL (10.000 kroner).
- Høyest bruk på **etterutdanning/utviklingsarbeid** per skole var på andre friskoler (113.000 kroner) og lavest på NFFL skolene (45.000 kroner).
- **KVU andelen** av samlet bruk er høyest per skole for Steinerskolen (20 %) og lavest blant andre friskoler (13 %).

5. Gjennomføring av tiltak

Kommunedata – offentlig grunnskole

Skoleeierne er bedt om å oppgi hvor mange skoler som var involvert i iverksatte tiltak innenfor de ulike områdene i strategien i budsjettåret 2005. De områdene som er oppgitt i skjemaet er:

- Nye læreplaner og læreplanforståelse (TYPE A)
- Skoleledelse og organisasjonsutvikling (TYPE B)
- Evaluering av egen praksis og bruk av nasjonalt og lokalt kvalitetsvurderingssystem (TYPE C)
- Tilpasset opplæring/utvikling av et godt læringsmiljø/forebygging av adferdsproblemer (TYPE D)
- Utdannings- og yrkesrådgivning (TYPE E)
- Fysisk aktivitet (TYPE F).
- Annet (TYPE G).

Nedenfor følger fordelingene etter fylke, etter kommuneøkonomi, etter sentralitet og etter hvor mange lærere det er i kommunene.

5.1 Gjennomføring av strategiske tiltak etter fylke, kommuneøkonomi, sentralitet og antall lærere i kommunen (prosent).

Prosentandel	TYPE A	TYPE B	TYPE C	TYPE D	TYPE E	TYPE F	TYPE G	SKOLER
Østfold	100	100	85	100	14	19	45	129
Akershus	97	98	90	86	20	26	47	244
Oslo	28	100	100	60	39	100	37	142
Hedmark	90	93	73	87	19	40	61	142
Oppland	96	92	99	99	17	75	74	159
Buskerud	97	90	75	87	22	56	60	151
Vestfold	79	95	68	85	21	26	59	117
Telemark	99	98	76	96	23	41	89	132
A-agder	100	93	74	97	29	29	91	70
V-agder	87	93	84	88	17	41	62	107
Rogaland	91	89	81	82	22	31	54	236
Hordaland	95	96	94	92	24	30	50	321
Sogn og Fjordane	100	83	93	85	33	31	63	135
Møre og Romsdal	98	98	88	98	21	41	48	227
S-Trøndelag	94	94	87	95	28	40	66	163
N-Trøndelag	86	96	84	95	32	49	75	111
Nordland	83	93	73	94	52	50	52	226
Troms	77	70	82	62	25	64	40	141
Finmark	98	95	94	86	35	35	70	96
Landet samlet	90	93	85	88	26	43	57	3049
Kommuneøkonomi								
Sysmis på indeks	91	89	79	85	34	46	37	219
indeks<95	92	95	86	88	20	39	62	992
indeks 95-100	96	96	84	94	23	38	68	799
indeks 100-120	80	91	86	84	30	50	47	838
indeks 120<	94	90	84	88	41	44	56	201
Landet samlet	90	93	85	88	26	43	57	3049
Sentralitet								
1	96	90	79	88	36	50	56	307
2	96	97	81	96	34	44	64	248
3	94	91	79	86	22	33	59	401
4	91	92	89	91	33	53	60	396
5	91	95	81	91	18	37	68	728
6	86	93	80	87	30	37	59	248
7	82	93	95	84	24	47	42	721
Landet samlet	90	93	85	88	26	43	57	3049
Antall lærere i kommunen								
0-30 lærere	88	93	78	90	44	49	53	156
31-80 lærere	96	92	78	93	34	48	55	637
81-200 lærere	91	93	84	88	26	41	57	824
200 eller flere lærere	86	94	89	87	20	41	59	1432
Landet samlet	90	93	85	88	26	43	57	3049

Fylkestall

- 90 prosent av skolene har vært involvert i tiltak på 'Nye læreplaner og læreplanforståelse'. Høyest i Østfold, A-Agder og Sogn og fjordane (100%) og lavest i Oslo (28%).

- 93 prosent har vært involvert i tiltak på 'Skoleledelse og organisasjonsutvikling'. Høyest i Østfold og Oslo (100%) og lavest i Troms (70%).
- 85 prosent har vært involvert i tiltak på 'Evaluerings- og kvalitetsvurderingssystem'. Høyest i Oslo (100 %) og lavest i Vestfold (68%).
- 88 prosent av skolene har deltatt på 'Tilpasset opplæring/utvikling av et godt læringsmiljø/forebygging av adferdsproblemer'. Høyest i Østfold (100%) og lavest i Oslo (60 %).
- 26 prosent var involvert i tiltak på 'Utdannings- og yrkesrådgivning'. Høyest i Nordland (52%) og lavest i Østfold (14 prosent).
- 43 prosent deltok i tiltak innen 'Fysisk aktivitet'. Høyest i Oslo (100%) og lavest i Østfold (14 %).
- 57 prosent var involvert i tiltak på 'Andre temaer'. Høyest i Aust Agder (91 %) og lavest i Oslo (37 %).

Kommuneøkonomi

- Ingen klare mønstre, med unntak av høyere andel skoler involvert i tiltak på 'Utdannings- og yrkesrådgivning' i kommuner med sterkere kommuneøkonomi.

Sentralitet

- Desto mer sentralt beliggende kommune, desto lavere andel med deltakelse i tiltak innen 'Nye læreplaner og læreplanforståelse'.

Antall lærere i kommunen

- Desto flere lærere i kommunen, desto høyere andel med rapporterte tiltak på 'Evaluerings- og kvalitetsvurderingssystem'.
- Desto færre lærere i kommunen, desto høyere andel med rapporterte tiltak 'Utdannings- og yrkesrådgivning'.
- Desto færre lærere i kommunen, desto høyere andel med rapporterte tiltak på 'Fysisk aktivitet'.
- Desto flere lærere i kommunen, desto høyere andel med rapporterte tiltak på 'Andre temaer'.

Andre temaer (Type G)

Det var her et åpent svaralternativ hvor skoleeierne som hadde tiltak innenfor andre områder enn de oppgitte, kunne spesifisere hvilke temaer dette gjaldt og hvor mange skoler som hadde deltatt i "andre temaer". Fordi svaralternativene er ustrukturerte og åpne, er det vanskelig å finne noe entydig mønster. Vi valgte derfor å søke på utvalgte ord og se hvor ofte de gikk i igjen. Det som er helt klart er at **IKT** relaterte temaer ble

hyppig oppgitt. 115-120 kommuner hadde kompetanseutviklingstiltak innen IKT eller digital læring. Om lag 50 kommuner rapporterte tiltak innen matematikk. Om lag 40 kommuner rapporterte tiltak i **norsk** og/ eller i lese og skriveferdigheter. I overkant av 20 kommuner rapporterte tiltak innen **'den kulturelle skolesekken'** eller flerkulturell læring.

5.2 Kommuner uten tiltak på 'Skoleledelse og organisasjonsutvikling'

Følgende kommuner rapporterte ingen tiltak her: Værøy, Naustdal, Nissedal, Hadsel, Folldal, Orkdal, Etnedal, Sigdal og Luster (9 kommuner).

I følgende kommuner var verdien på antall skoler satt til 0: Fyresdal, Bygland, Herøy, Lardal, Evje og Horn, Øksnes, Røst, Fauske, Øyer, Midsund, Sandøy, Meldal, Hareid, Alvdal, Hemsedal, Tromsø, Gjesdal, Kvinesdal, Lesja og Flesberg (20 kommuner). En mulig tolkning er at områdene inngår i skoleeiers strategi for kompetanseutvikling, men at det ikke ble gjennomført tiltak på dette området i 2005.

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

Det ble rapportert inn på gjennomføring av antall strategiske tiltak ut fra *antall skoler*. Man skulle her rapportere på følgende tiltak: per skole:

- Nye læreplaner og læreplanforståelse (TYPE A)
- Skoleledelse og organisasjonsutvikling (TYPE B)
- Evaluering av egen praksis og bruk av nasjonalt og lokalt kvalitetsvurderingssystem (TYPE C)
- Tilpasset opplæring/utvikling av et godt læringsmiljø/forebygging av adferdsproblemer (TYPE D)
- Utdannings- og yrkesrådgivning (TYPE E)
- Fysisk aktivitet (TYPE F)
- Annet (Type G)

Nedenfor følger fylkesfordelingene i den videregående opplæringen.

5.3 Gjennomføring av ulike typer tiltak etter fylke (prosent)

	TYPE A	TYPE B	TYPE C	TYPE D	TYPE E	TYPE F	TYPE G	Antall skoler
Østfold	92	92	92	92	100	0	25	12
Akershus	100	100	100	0	100	0	0	33
Oslo	100	100	100	52	85	0	93	27
Hedmark	100	100	100	100	100	100	100	15
Oppland	100	100	100	100	71	0	0	14
Buskerud	100	100	0	100	100	0	0	17
Vestfold	100	100	100	100	100	0	0	10
Telemark	100	100	100	100	100	100	100	14
A-Agder	100	100	100	100	0	0	100	11
V-Agder	100	100	100	100	100	63	100	16
Rogaland	100	100	100	100	39	65	0	31
Hordaland	100	50	100	100	0	0	0	46
Sogn og Fjordar	87	100	100	80	67	40	100	15
Møre og Romsdal	100	100	100	100	0	36	100	25
S-Trøndelag	100	100	100	100	100	100	100	25
N-Trøndelag	100	100	100	100	100	33	100	12
Nordland	100	100	100	100	100	0	100	27
Troms	100	33	100	0	250	22	100	18
Finmark	100	100	100	100	25	0	100	8
Landet samlet	99	90	95	82	75	28	57	376

- **TYPE A:** Med unntak av Østfold og Sogn og Fjordane rapporteres tiltak på 'Nye læreplaner og læreplanforståelse' i samtlige skoler.
- **TYPE B:** Med unntak av Østfold og Hordaland rapporteres tiltak på 'Skoleledelse og organisasjonsutvikling' i samtlige skoler.
- **TYPE C:** Med unntak av Østfold og Buskerud rapporteres tiltak på 'Evaluerings av egen praksis og bruk av nasjonalt og lokalt kvalitetsvurderingssystem' i samtlige skoler.
- **TYPE D:** Ingen skoler i Akershus eller Troms rapporterer tiltak på 'Tilpasset opplæring/utvikling av et godt læringsmiljø/forebygging av adferdsproblemer'.
- **TYPE E:** Ingen skoler i A-Agder eller Møre og Romsdal rapporterer tiltak på 'Utdannings- og yrkesrådgivning'.
- **TYPE F:** Tiltak på fysisk aktivitet varierer enormt. Ingen tiltak i mange fylker, mens det er 100 prosent i Hedmark, Telemark og Sør Trøndelag.
- **TYPE G:** Tiltak på annet deler fylkene inn i to; enten så rapporterer man 100 prosent av skolene her, eller så rapporteres ingen tiltak.

Andre temaer (TYPE G)

Det var her et åpent svaralternativ hvor man kunne fylle ut hvilke andre temaer innenfor strategiske tiltak. Fordi svaralternativene er ustrukturerte og åpne, er det vanskelig å finne noe entydig mønster. Vi valgte derfor å søke på utvalgte ord og se hvor ofte de gikk i igjen. Blant de fylkene som rapporterte andre temaer gikk IKT og digital kompetanse noe igjen, i tillegg til pedagogiske metoder i bred forstand.

Friskoledata – private skoler

Det ble også her rapportert inn på gjennomføring av antall strategiske tiltak ut fra *antall skoler*:

- Nye læreplaner og læreplanforståelse (TYPE A)
- Skoleledelse og organisasjonsutvikling (TYPE B)
- Evaluering av egen praksis og bruk av nasjonalt og lokalt kvalitetsvurderingssystem (TYPE C)
- Tilpasset opplæring/utvikling av et godt læringsmiljø/forebygging av adferdsproblemer (TYPE D)
- Utdannings- og yrkesrådgivning (TYPE E)
- Fysisk aktivitet (TYPE F)
- Annet (TYPE G)

Ut fra datafilen ser det ut til at enkelte har misoppfattet at de skal rapportere ut fra antall skoler (dvs en skole). Blant annet rapporterte en skole 34 skoler på tiltak knyttet til Skoleledelse og organisasjonsutvikling. Vi har her gått inn og manipulert på dataene for at disse skal stemme overens med antall skoler. Det er her verd å merke seg at spørreskjemaet er mest egnet for de offentlige skolene, slik at spørsmålsstillingen må presiseres sterkere når man skal rapporterte per skole på spørsmålet ved senere anledninger.

5.4 Gjennomføring av ulike typer tiltak etter skoletype (prosent)

	TYPE A	TYPE B	TYPE C	TYPE D	TYPE E	TYPE F	TYPE G	Antall skoler
Grunnskoler								
Steinerskoler	35	92	50	69	27	35	65	26
NFFL skoler	100	100	100	100	50	50	50	2
Montessori skoler	90	75	55	90	0	65	60	20
andre friskoler	81	80	69	81	43	46	70	81
Samlet	74	82	64	81	33	47	67	129
Videregående opplæring								
Steinerskoler	80	90	70	60	20	10	70	10
NFFL skoler	90	90	57	81	52	38	33	21
andre friskoler	93	93	76	85	68	37	61	41
Samlet	90	92	69	81	57	33	54	72

Andre temaer (type G)

Å finne noe mønster i tekstrapporteringen her er vanskelig. Som for den offentlige skolen rapporteres det om IKT og digital kompetanse, men det mest særegne synes å være at man rapporterer om tiltak knyttet til egenart. Livssynskolene rapporterer om strategiske tiltak som 'Kvalitetsutvikling i kristen friskole' mens de pedagogiske skolene rapporterer på montessoripedagogikk, steinerpedagogikk og Waldorfkurs I og II osv.

6 Skoleledere i etter- og videreutdanning

Med skoleledere menes rektorer, inspektører og avdelingsledere. I rapporteringsskjemaet ble det her satt opp tre forskjellige kategorier på tiltakene de gjennomførte: 1-4 dager, 1 uke eller mer og videreutdanning som gi studiepoeng. Det er ikke koblet på registerdata i form av skoleledere, men respondentene har rapportert inn hvor mange skoleledere det er i kommunen/fylkeskommunen.

Vi har valgt å slå sammen kort og lang etterutdanning og skiller kun på:

- etterutdanning (1-4 dager+1 uke eller mer) (EU)
- Studiepoeng videreutdanning (SP VU)

Dette innebærer at andelen skoleledere som har deltatt i etterutdanning kan overstige 100 prosent dersom enkeltpersoner har deltatt i både korte og lange etterutdanningstiltak. I tillegg må det presiseres at selve spørsmålsstillingen som respondentene skulle ta stilling til fort kunne misforståes, ettersom flere skoleledere kan ha deltatt på flere tiltak – mens man skulle rapportere inn antall skoleledere.

Kommunedata – offentlig grunnskole

Skolelederne skulle rapporteres på to tiltak:

- Kommunal /generell lederopplæring (ledelse)
- Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (ped. ledelse).

6.1 Skoleledere i grunnskolen som gjennomførte tiltak – etter fylke (antall og andel)

Fylke	EU ledelse	SP VU ledelse	EU ped.ledelse	SP VU ped.ledelse	antall skoleledere
Østfold	162	20	281	29	276
Akershus	223	115	1050	266	618
Oslo	444	64	444	64	380
Hedmark	155	10	165	28	222
Oppland	159	1	272	73	259
Buskerud	219	11	269	68	282
Vestfold	187	3	191	7	244
Telemark	190	3	259	7	227
A-gder	108	15	95	6	112
V-gder	118	26	242	2	235
Rogaland	353	37	313	71	400
Hordaland	478	33	492	50	510
Sogn og Fjordane	173	11	168	25	184
Møre og Romsdal	258	4	319	8	346
S-Trøndelag	250	10	237	32	323
N-Trøndelag	113	22	108	69	171
Nordland	262	41	283	159	342
Troms	155	85	116	137	256
Finmark	84	0	88	37	118
Landet samlet	4091	511	5392	1138	5505
prosentandel					
Østfold	59	7	102	11	100
Akershus	36	19	170	43	100
Oslo	117	17	117	17	100
Hedmark	70	5	74	13	100
Oppland	61	0	105	28	100
Buskerud	78	4	95	24	100
Vestfold	77	1	78	3	100
Telemark	84	1	114	3	100
A-gder	96	13	85	5	100
V-gder	50	11	103	1	100
Rogaland	88	9	78	18	100
Hordaland	94	6	96	10	100
Sogn og Fjordane	94	6	91	14	100
Møre og Romsdal	75	1	92	2	100
S-Trøndelag	77	3	73	10	100
N-Trøndelag	66	13	63	40	100
Nordland	77	12	83	46	100
Troms	61	33	45	54	100
Finmark	71	0	75	31	100
Landet samlet	74	9	98	21	100

- For landet samlet har 74 prosent av skolelederne tatt kort Kommunal /generell lederopplæring (**EU ledelse**). Oslo har høyest andel (117 %), mens nabofylket Akershus har lavest (36%).
- For landet samlet har 9 prosent av skolelederne tatt kompetansegivende Kommunal /generell lederopplæring (**Studiepoeng VU ledelse**). Troms har høyest andel (33%) mens det er ingen skoleledere i Finnmark og Oppland som har tatt det.

- For landet samlet har 98 prosent av skolelederne tatt kort Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (**EU ped.ledelse**). Akershus har høyest andel (170%) og lavest i Troms (45%).
- For landet samlet har 21 prosent av skolelederne tatt kompetansegivende Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (**Studiepoeng VU ped.ledelse**). Høyest i Troms (54 %) og lavest i Vest-Agder (1%).

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

Skolelederne i den videregående opplæringen skulle også rapporteres på to tiltak::

- Kommunal /generell lederopplæring (EU ledelse)
- Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (Ped. Ledelse).

6.2 Skoleledere i den videregående opplæringen som gjennomførte tiltak – etter fylke (antall og andel).

	EU ledelse	SP VU ledelse	EU ped.ledelse	SP VU ped. ledelse	antall skoleledere
Østfold	7	0	105	0	105
Akershus	54	52	69	83	197
Oslo	208	15	208	15	193
Hedmark	15	0	0	85	100
Oppland	35	0	102	102	102
Buskerud	0	0	150	2	150
Vestfold	30	0	0	95	120
Telemark	150	5	150	5	120
A-Agder	56	0	56	0	56
V-Agder	45	0	100	4	75
Rogaland	151	36	190	0	190
Hordaland	107	3	180	7	220
Sogn og Fjordane	39	2	56	4	57
Møre og Romsdal	50	0	160	15	160
S-Trøndelag	24	5	136	94	150
N-Trøndelag	37	6	56	27	100
Nordland	0	0	230	14	230
Troms	0	12	0	6	0
Finmark	13	0	33	1	47
Landet samlet	1021	136	1981	559	2372
Prosentandel					
Østfold	7	0	100	0	100
Akershus	27	26	35	42	100
Oslo	108	8	108	8	100
Hedmark	15	0	0	85	100
Oppland	34	0	100	100	100
Buskerud	0	0	100	1	100
Vestfold	25	0	0	79	100
Telemark	125	4	125	4	100
A-Agder	100	0	100	0	100
V-Agder	60	0	133	5	100
Rogaland	79	19	100	0	100
Hordaland	49	1	82	3	100
Sogn og Fjordane	68	4	98	7	100
Møre og Romsdal	31	0	100	9	100
S-Trøndelag	16	3	91	63	100
N-Trøndelag	37	6	56	27	100
Nordland	0	0	100	6	100
Troms	0	12	0	6	100
Finmark	28	0	70	2	100
Landet samlet	43	6	84	24	100

- Det er ikke rapportert inn antall skoleledere i Troms, slik at gjennomsnittsberegningene for landet blir misvisende. Dersom vi ser bort fra dette gir fordelingene som følger:
- For landet samlet har 43 prosent av skolelederne i den videregående opplæringen tatt kort Kommunal /generell lederopplæring (**EU ledelse**). Telemark har høyest andel (125 %), mens Buskerud og Nordland har ingen.
- For landet samlet har 6 prosent av skolelederne i den videregående opplæringen tatt kompetansegivende Kommunal/generell lederopplæring (**SP VU ledelse**). Akershus og Rogaland har høyest andeler (26% og 19 %).
- For landet samlet har 84 prosent av skolelederne i den videregående opplæringen tatt kort Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (**Kort EI ped.ledelse**). Vest Agder har høyest andel (133%) og ingen i Hedmark, Vestfold.
- For landet samlet har 24 prosent av skolelederne i den videregående opplæringen tatt kompetansegivende Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (**SP VU ped.ledelse**). Høyest i Oppland (100%) og ingen i Østfold, Aust-Agder og Rogaland.

Friskoledata – private skoler

Friskolene skulle også rapportere på to tiltak.

- Kommunal /generell lederopplæring (EU ledelse)
- Pedagogisk ledelse/utvikling av skolen som lærende organisasjon (Ped. Ledelse).

6.3 Skoleledere i private skoler som gjennomførte tiltak – etter skoletype (antall og andel).

	EU ledelse	SP VU ledelse	EU ped.ledelse	SP VU ped.ledelse	Antall skoleledere
Grunnskole					
Steinerskoler	42	2	28	3	50
NFFL skoler	0	0	4	1	7
Montessori skoler	13	5	10	1	28
andre friskoler	58	7	70	23	117
samlet	113	14	112	28	202
Videregående opplæring					
Steinerskoler	7	0	19	1	26
NFFL skoler	33	6	50	7	33
andre friskoler	60	13	79	44	134
Samlet	100	19	148	52	193
prosentandel					
Steinerskoler	84	4	56	6	100
NFFL skoler	0	0	57	14	100
Montessori skoler	46	18	36	4	100
andre friskoler	50	6	60	20	100
Samlet	56	7	55	14	100
Videregående opplæring					
Steinerskoler	27	0	73	4	100
NFFL skoler	100	18	152	21	100
andre friskoler	45	10	59	33	100
Samlet	52	10	77	27	100

Grunnskolen

- 56 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **EU ledelse**. Steinerskolene med høyest andel (84% av skolelederne), mens det var ingen i NFFL skolene.
- Syv prosent av skolelederne ble oppgitt med **SP VU ledelse**, høyest i Montessoriskolene, ingen i NFFL.
- 55 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **EU ped.ledelse**. Høyest i de andre friskolene og lavest i Montessoriskolene.
- 14 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **SP VU ped.ledelse**. Høyest i de andre friskolene og lavest i Montessori.

Videregående opplæring

- 52 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **EU ledelse**. Samtlige i NFFL mens om lag hver fjerde i steinerskolen.
- 10 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **SP VU ledelse**, høyest i NFFL og ingen i Steinerskolene.
- 77 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **EU ped.ledelse**, høyest i NFFL og lavest i de andre friskolene.
- 27 prosent av skolelederne ble oppgitt med tiltak på **SP VU ped.ledelse**. Høyest i andre friskoler og lavest i Steinerskolen.

7 Lærere i etter- og videreutdanning

Det ble rapportert på følgende EVU tiltak for lærerne:

- Norsk/samisk
- Matematikk
- Naturfag (fysikk, kjemi)
- Engelsk
- KRL
- 2. fremmedspråk
- andre tema

I rapporteringsskjemaet ble det her satt opp tre forskjellige varigheter på tiltakene de gjennomførte: 1-4 dager, 1 uke eller mer og videreutdanning som gi studiepoeng. Det er koblet på registerdata (GSI og Skoleporten) om hvor mange skoleledere det er i kommunen/fylkeskommunen.

Vi har valgt å slå sammen de to korteste tiltakene og skiller kun på:

- etterutdanning (1-4 dager+1 uke eller mer) (EU)
- Studiepoeng videreutdanning (SP VU)

Dette innebærer at andelen skoleledere som har deltatt i etterutdanning kan overstige 100 prosent dersom enkeltpersoner har deltatt i både korte og lange etterutdanningstiltak.

Kommunedata – offentlig grunnskole

7.1 Lærere som gjennomfører tiltak – etter fag og fylke (antall og andel)

	EU nor	SP VU norsk	EU Mat	SP VU Mat	EU Naturfag	SP VU Naturfag	EU Eng	SP VU Eng	antall lærere
Østfold	394	6	832	6	71	0	15	0	3114
Akershus	1902	9	2026	52	123	0	138	0	5782
Oslo	2027	0	964	0	212	0	0	0	4256
Hedmark	472	16	499	6	80	3	165	3	2295
Oppland	665	28	543	19	26	1	42	27	2343
Buskerud	691	42	811	20	47	2	121	2	2975
Vestfold	335	15	231	16	28	2	34	1	2691
Telemark	581	30	336	18	98	0	158	2	2146
A-agder	248	2	211	15	7	0	43	1	1295
V-agder	1557	8	1529	10	36	2	240	2	2207
Rogaland	1009	23	1240	44	185	3	126	9	5632
Hordaland	1432	16	1350	88	203	14	139	23	5725
Sogn og Fjordane	150	27	383	29	17	2	55	26	1948
Møre og Romsdal	550	16	818	9	192	6	104	4	3350
S-Trøndelag	542	25	518	117	146	2	166	43	3209
N-Trøndelag	336	6	297	12	31	2	138	37	1919
Nordland	766	23	477	84	55	4	168	15	3510
Troms	688	37	340	37	53	5	203	16	2314
Finmark	180	8	250	44	21	8	74	20	1342
Landet samlet	14525	337	13655	626	1631	56	2129	231	58053
prosentandel									
Østfold	13	0	27	0	2	0	0	0	100
Akershus	33	0	35	1	2	0	2	0	100
Oslo	48	0	23	0	5	0	0	0	100
Hedmark	21	1	22	0	3	0	7	0	100
Oppland	28	1	23	1	1	0	2	1	100
Buskerud	23	1	27	1	2	0	4	0	100
Vestfold	12	1	9	1	1	0	1	0	100
Telemark	27	1	16	1	5	0	7	0	100
A-agder	19	0	16	1	1	0	3	0	100
V-agder	71	0	69	0	2	0	11	0	100
Rogaland	18	0	22	1	3	0	2	0	100
Hordaland	25	0	24	2	4	0	2	0	100
Sogn og Fjordane	8	1	20	1	1	0	3	1	100
Møre og Romsdal	16	0	24	0	6	0	3	0	100
S-Trøndelag	17	1	16	4	5	0	5	1	100
N-Trøndelag	18	0	15	1	2	0	7	2	100
Nordland	22	1	14	2	2	0	5	0	100
Troms	30	2	15	2	2	0	9	1	100
Finmark	13	1	19	3	2	1	6	1	100
Landet samlet	25	1	24	1	3	0	4	0	100

- Når det gjelder **korte tiltak** er det høyest hyppighet på disse i norsk og matematikk. 25 prosent av lærerne har deltatt på EU i norsk og 24 prosent på EU i matematikk. For engelsk er andelen 4 prosent.
- **EU Norsk/samisk:** Høyest andel ut fra registrerte lærere Vest–Agder (71%) og lavest Sogn og Fjordane (8 %).
- **EU Matematikk :** Høyest andel ut fra registrerte lærere Vest–Agder (69%) og lavest Vestfolds (9%).
- **EU Naturfag:** høyest andel ut fra registrerte lærere i Møre og Romsdal (6%).
- **EU Engelsk:** høyest andel ut fra registrerte lærere i Vest-Agder (11%).

- For videreutdanning som gir **studiepoeng** er andelen som oppgir norsk/samisk, matematikk og engelsk på 0-1 prosent.

For andre fremmedspråk, andre temaer og KRL var fordelingen som følger:

	EU 2språk	SP VU 2språk	EU annet	SP VU annet	EU KRL	SP VU KRL	antall lærere
Østfold	9	90	799	89	139	1	3114
Akershus	134	75	1965	78	561	3	5782
Oslo	0	30	1447	0	0	0	4256
Hedmark	8	41	1354	41	355	2	2295
Oppland	36	82	996	47	241	4	2343
Buskerud	135	38	1494	41	109	2	2975
Vestfold	12	32	156	14	584	7	2691
Telemark	5	38	1769	19	78	1	2146
A-gder	9	15	635	29	250	1	1295
V-gder	13	25	1900	22	223	3	2207
Rogaland	60	125	1247	81	542	4	5632
Hordaland	73	76	3268	75	447	0	5725
Sogn og Fjordane	15	31	908	81	107	0	1948
Møre og Romsdal	38	50	1380	39	229	5	3350
S-Trøndelag	20	114	1226	115	119	2	3209
N-Trøndelag	20	18	582	43	170	38	1919
Nordland	90	84	1168	48	121	4	3510
Troms	17	68	629	61	164	5	2314
Finmark	23	20	430	12	214	0	1342
Landet samlet	717	1052	23353	935	4653	82	58053
prosentandel							
Østfold	0	3	26	3	4	0	100
Akershus	2	1	34	1	10	0	100
Oslo	0	1	34	0	0	0	100
Hedmark	0	2	59	2	15	0	100
Oppland	2	3	43	2	10	0	100
Buskerud	5	1	50	1	4	0	100
Vestfold	0	1	6	1	22	0	100
Telemark	0	2	82	1	4	0	100
A-gder	1	1	49	2	19	0	100
V-gder	1	1	86	1	10	0	100
Rogaland	1	2	22	1	10	0	100
Hordaland	1	1	57	1	8	0	100
Sogn og Fjordane	1	2	47	4	5	0	100
Møre og Romsdal	1	1	41	1	7	0	100
S-Trøndelag	1	4	38	4	4	0	100
N-Trøndelag	1	1	30	2	9	2	100
Nordland	3	2	33	1	3	0	100
Troms	1	3	27	3	7	0	100
Finmark	2	1	32	1	16	0	100
Landet samlet	1	2	40	2	8	0	100

- 40 prosent av lærerne hadde deltatt på **korte tiltak** i andre tema. Mens åtte prosent hadde gjort det i KRL og kun 1 prosent i 2 fremmedspråk.
- Det flere lærere som er rapportert med studiepoeng for 2. fremmedspråk enn lærere med korte kurs her.

7.2 Antall lærere som gjennomførte videreutdanning 2. fremmedspråk - etter fylke (antall studiepoeng)

Antall lærere	Fransk 2-10 SP	Fransk 11-30 SP	Franske 31-60 SP	Tysk 2-10 SP	Tysk 11-30 SP	Tysk 31-60 SP	Spansk 2-10 SP	Spansk 11-30 SP	Spansk 31-60 SP
Østfold	9	30	0	5	13	1	11	37	1
Akershus	13	8	2	34	3	1	13	11	6
Oslo	0	0	5	0	4	1	1	0	19
Hedmark	3	4	3	1	5	1	11	27	5
Oppland	0	18	0	0	16	0	3	52	0
Buskerud	1	8	1	3	18	3	0	8	5
Vestfold	0	2	9	0	2	1	3	10	5
Telemark	1	2	0	0	11	0	1	6	3
A-Agder	5	1	1	6	0	0	3	13	3
V-Agder	3	7	0	4	3	0	1	15	3
Rogaland	0	1	2	4	5	3	2	44	96
Hordaland	1	1	10	2	3	2	3	38	39
Sogn og Fjordane	1	16	1	4	15	4	0	0	0
Møre og Romsdal	0	1	3	2	19	8	3	17	14
S-Trøndelag	11	2	8	23	1	9	8	4	16
N-Trøndelag	0	0	1	2	0	0	3	3	9
Nordland	0	0	0	0	6	1	40	52	16
Troms	0	0	0	16	4	4	19	38	5
Finmark	0	0	2	0	0	0	5	9	0
Landet samlet	48	101	48	106	128	39	130	384	245

- For russisk var det 2 lærer som avla 2-10 studiepoeng og 5 lærere som avla 31-60 studiepoeng (ikke vist i tabellen).

Fylkesdata – offentlig videregående opplæring

7.3 Antall lærere som gjennomfører tiltak – etter fylke (lærere)

	EU nor	SP VU norsk	EU Mat	SP VU Mat	EU Naturfag	SP VU Naturfag	EU Eng	SP VU Eng	antall lærere
Østfold	0	0	0	3	83	0	0	0	1354
Akershus	118	3	128	11	76	5	38	4	2607
Oslo	245	0	95	0	0	0	0	0	1696
Hedmark	150	0	100	0	40	0	83	0	1056
Oppland	0	2	0	4	0	0	0	0	1050
Buskerud	0	0	0	0	0	0	0	0	1269
Vestfold	120	0	40	5	80	1	25	1	1118
Telemark	10	5	11	3	14	0	7	2	922
A-Agder	0	0	0	0	0	0	0	0	640
V-Agder	72	5	99	5	31	1	55	2	914
Rogaland	0	0	45	0	97	0	0	0	2148
Hordaland	168	7	100	12	101	0	52	1	2527
Sogn og Fjordane	18	1	12	11	2	0	2	1	778
Møre og Romsdal	75	0	80	0	60	0	10	0	1421
S-Trøndelag	48	4	49	6	38	3	18	3	1578
N-Trøndelag	55	2	37	6	24	3	24	0	962
Nordland	170	4	130	10	80	1	200	0	1750
Troms	70	20	0	0	0	20	0	0	952
Finmark	13	0	10	0	9	0	8	1	532
Landet samlet	1332	53	936	76	735	34	522	15	25274
Prosentandel									
Landet samlet	5	0	4	0	3	0	2	0	100

- fem prosent av lærerne i den videregående opplæringen gjennomførte **EU** i norsk, fire prosent gjennomførte EU i matematikk, tre prosent gjennomførte EU i naturfag og 2 prosent i engelsk.
- svært få lærere gjennomførte **studiepoeng VU**, med unntak av Troms (norsk og naturfag).

	EU 2 språk	SP VU 2 språk	EU andre fag	SP VU andre fag	antall lærere
Østfold	0	1	348	0	1354
Akershus	91	3	278	90	2607
Oslo	0	7	408	0	1696
Hedmark	27	0	0	0	1056
Oppland	0	0	0	45	1050
Buskerud	0	2	0	0	1269
Vestfold	18	3	1000	0	1118
Telemark	12	2	1225	40	922
A-Agder	0	8	0	0	640
V-Agder	41	3	232	16	914
Rogaland	6	8	0	0	2148
Hordaland	74	10	1668	84	2527
Sogn og Fjordane	6	3	1	37	778
Møre og Romsdal	5	0	0	0	1421
S-Trøndelag	13	1	282	26	1578
N-Trøndelag	8	2	266	10	962
Nordland	50	32	0	0	1750
Troms	0	35	0	0	952
Finmark	6	3	15	18	532
Landet samlet	357	123	5723	366	25274
Prosentandel					
Landet samlet	1	0	23	1	100

- Som i grunnskolen er det hyppigst refererte tiltaket etterutdanning i andre fag. Det er her ekstremt store forskjeller i antall refererte tiltak mellom fylkene. Nesten 1700 lærere i Hordaland, mens det er ingen i Hedmark, Oppland, Buskerud, Aust Agder, Rogaland, Nordland og Troms.

7.4 Antall lærere som gjennomførte videreutdanning 2. fremmedspråk -

Antall lærere	Fransk 2-10 SP	Fransk 11-30 SP	Franske 31-60 SP
Landet samlet	7	3	6
	Tysk 2-10 SP	Tysk 11-30 SP	Tysk 31-60 SP
Landet samlet	16	5	6
	Spansk 2-10 SP	Spansk 11-30 SP	Spansk 31-60 SP
Landet samlet	11	23	92

etter antall studiepoeng

- Når det gjelder de som tok mer enn 31 studiepoeng i spansk er hele 65 av de i alt 92 kandidatene hjemmehørende i Nordland eller Troms.
- Ingen lærere i den videregående opplæringen ble innrapportert med studiepoeng i russisk.

7.5 Etter og videreutdanning for faglige ledere og instruktører i lærebedrifter – etter fylke

For faglige ledere og instruktører i lærebedriftene er det verd å merke seg de enorme forskjellen i rapportert antall etter fylkene. Vi har i tabellen lagt inn antall 16-19 åringer for å få et forholdstall. Mens det er 158 unge per faglig leder/instruktør i Aust Agder er det to unge per rapportert faglig leder/instruktør i Buskerud og Rogaland. **En så stor forskjell kan neppe forklares i relative forskjeller i antall unge på yrkesfaglig /allmennfaglig opplæring eller forskjeller i bransje- eller næringsstruktur.** Spørsmålet er snarere om man rapporterer samme type faglige ledere/instruktører og hva man definerer dette som i fylkene. Tilsvarende er det en del fylker som rapporterer eksakt samme antall på de forskjellige tiltakene. For eksempel er det i Hordaland 90 faglig ledere/instruktører med etterutdanning på faglig kompetanseutvikling, etterutdanning på pedagogisk kompetanseutvikling og etterutdanning på vurderingsarbeid. Dette kan være tilfeldig, men kan også være ett tegn på at respondenten ikke finner gode nok klassifiseringer i skjemaet – og dermed setter opp likt på alle de tre etterutdanningene.

Faglig ledere og instruktører ble innrapportert med følgende etter og videreutdannings-tiltak:

- Faglig kompetanseutvikling (EU-etterutdanning/SPVU – videreutdanning som gir studiepoeng)
- Pedagogisk kompetanseutvikling (EU-etterutdanning/SPVU – videreutdanning som gir studiepoeng)
- Kompetanseutvikling knyttet til vurderingsarbeid (EU-etterutdanning/SPVU – videreutdanning som gir studiepoeng)

	16-19 år	FL/instruktører	FL/I per ungdom	EU faglig	SPVU faglig	EU ped	SPVU ped	EU kompetanse	SPVU kompetanse
Østfold	12311	1470	8	150	0	150	5	0	5
Akershus	24463	1500	16	0	9	0	0	0	3
Oslo	19726	1900	10	0	0	110	0	110	0
Hedmark	8988	2000	4	10	0	40	10	60	10
Oppland	8657	1500	6	0	0	250	0	50	0
Buskerud	11742	5000	2	0	0	0	0	0	0
Vestfold	11375	1000	11	0	0	100	0	40	0
Telemark	8472	1800	5	100	0	203	0	203	0
A-Agder	5531	35	158	0	0	0	0	0	0
V-Agder	8705	1000	9	0	0	50	0	0	0
Rogaland	21551	10200	2	60	0	47	0	92	0
Hordaland	22868	3700	6	90	0	90	0	90	0
Sogn og Fjordane	5978	2000	3	0	0	150	0	0	0
Møre og Romsdal	12980	1500	9	0	0	100	0	0	0
S-Trøndelag	13238	1500	9	0	0	366	8	0	0
N-Trøndelag	6972	350	20	0	0	68	25	68	0
Nordland	12401	3500	4	230	0	230	0	230	0
Troms	7671	1758	4	0	0	235	0	0	0
Finmark	3706	300	12	0	0	30	0	0	0
Landet samlet	227335	42013	5	640	9	2219	48	943	18

- **Etterutdanning på faglig kompetanseutvikling** skjedde i seks av landets fylker. Hver tiende FL/instruktør ble rapportert med dette i Østfold, og hver femtende i Nordland.
- **Studiepoeng videreutdanning på faglig kompetanseutvikling:** Kun i Akershus.
- **Etterutdanning på pedagogisk kompetanseutvikling:** det hyppigst rapporterte tiltaket. Det er kun i Akershus og Aust Agder det ikke er rapportert på dette. I trøndelagsfylkene rapporteres 20-25 prosent av FL/instruktørene på dette tiltaket.
- **Studiepoeng på pedagogisk kompetanseutvikling:** Skjedde i fire fylker Halvparten av disse var hjemmehørende i Nord Trøndelag.
- **Etterutdanning på kompetanseutvikling knyttet til vurderingsarbeid:** Skjedde i 9 fylker. Nesten halvparten var hjemmehørende i Nordland og Telemark.
- **Studiepoeng på kompetanseutvikling knyttet til vurderingsarbeid:** skjedde i tre fylker, hvor mer enn halvparten er rapportert i Hedmark.

Friskoledata – private skoler

7.6 Antall lærere som gjennomfører tiltak – etter skoletype

Grunnskole	EU nor	SP VU nor	EU mat	SP VU mat	EU naturfag	SP VU naturfag	Skoler
Steinerskol	51	1	52	2	38	0	26
NFFL skole	4	0	2	0	2	0	3
Montessori	26	1	15	3	9	0	20
andre friskc	101	10	82	12	17	1	81
Samlet	182	12	151	17	66	1	130
Videregående opplæring							
Steinerskol	19	0	11	0	8	0	10
NFFL skole	28	3	15	2	15	1	21
andre friskc	66	3	40	6	42	0	41
Samlet	113	6	66	8	65	1	72
Grunnskole	EU eng	SP VU eng	EU 2språk	SP VU 2språk	EU andre	SP VU andre	Skoler
Steinerskol	18	0	9	0	267	3	26
NFFL skole	1	0	0	0	2	0	3
Montessori	4	0	1	1	162	24	20
andre friskc	17	5	18	12	229	37	81
Samlet	40	5	28	13	660	64	130
Videregående opplæring							
Steinerskol	3	3	3	0	63	6	10
NFFL skole	17	0	16	7	31	6	21
andre friskc	22	6	18	9	212	37	41
Samlet	42	9	37	16	306	49	72

Grunnskolen

- Flest lærere som gjennomfører tiltak er ikke-studiepoenggivende 'andre tiltak'. 660 lærere gjennomførte slike tiltak.
- Deretter er de hyppigste tiltakene i grunnskolen ikke-studiepoenggivende tiltak i norsk (182 innrapportert) og matematikk (151 innrapportert).
- Til sammen ble det innrapportert 48 lærere med studiepoenggivende tiltak innen norsk, matematikk, naturfag og språk, mens det ble rapportert inn 64 lærere med andre studiepoenggivende tiltak.

Videregående opplæring

- Flest lærere som gjennomfører tiltak er ikke-studiepoenggivende 'andre tiltak'. 306 lærere gjennomførte slike tiltak.
- Deretter er de hyppigste tiltakene i grunnskolen ikke-studiepoenggivende tiltak i norsk (113 innrapporterte), mens det ble innrapportert omtrent like mange i matematikk og naturfag (66 og 65 innrapporterte).

7.7 Antall lærere som gjennomførte videreutdanning 2. fremmedspråk- etter antall studiepoeng

Grunnskolen

- Fire lærere innrapportert med studiepoeng i fransk..
- Tre lærere innrapportert med studiepoeng i tysk.
- Ti lærere innrapportert med studiepoeng i spansk.
- Ingen i russisk, og tre rapportert inn i andre språk.

Videregående opplæring

- En lærer innrapportert med studiepoeng i fransk
- Seks lærere innrapportert med studiepoeng i tysk.
- Tretten lærere innrapportert med studiepoeng i spansk.
- Ingen i russisk eller andre språk.

Aktivitetsrapportering for Utdanningsdirektoratet

Notatet inneholder en analyse av skoleeiernes elektroniske rapportering til Utdanningsdirektoratet om bruk av kompetanseutviklingsmidler i 2005. Notatet omfatter innrapporterte data fra kommuner, fylkeskommuner og friskoler.

Borggata 2B/Postboks 2947 Tøyen
N-0608 Oslo
www.fafo.no

Fafo-notat 2006:08
Bestillingsnummer 798
ISSN 0804-5135